

ROČNÍK XXXVI. 1/2005

JANUÁR - FEBRUÁR

don bosco

DNEŠ

ČASOPIS PRE SALEZIÁNSKU RODINU, DOBRODINCOV A PRIATEĽOV DONA BOSCA

JUBILEUM: **HLAVNÝ PREDSTAVENÝ NA SLOVENSKU**

ŽIVOTOPIŠ: **STRETNUTIE S JÁNOM BOSCOM**

AKTUALITA: **ŽIVOT V ZASLÚBENEJ ZEMI**

Drahí priatelia dona Bosca a podporovatelia jeho diela!

Srdečne vás všetkých pozdravujem na prahu nového roku a pripájam sa ku všetkým, ktorí vám želali dobré zdravie, Božiu pomoc a ochranu i všetko ostatné, čo si aj sami prajete do nastávajúcich dní. Uistujem vás o svojich modlitbách a pripomínam vám, že i v tomto roku v našej národnej svätyni, v Bazilike Panny Márie Sedembolestnej v Šaštíne, budeme každú sobotu slúžiť svätú omšu za dobrodinco a podporovateľov saleziánskeho diela na Slovensku, a teda aj za vás.

Rok 2005, do ktorého sme vstúpili, chceme podľa prania Svätého Otca prežívať ako Rok Eucharistie. Za-

čal sa 10. októbra 2004 počas eucharistického kongresu v Mexiku a vyvrcholí v októbri tohto roku, keď sa v Ríme stretnú biskupi celého sveta na biskupskej synode venovanej Eucharistii. Verím, že po prvotných ťažkostiach, ktoré sú spojené so začiatkom každej novej veci, sa už vo vašich farnostiach rozbehli iniciatívy spojené s jeho slávením.

Aj v našom časopise sa chceme zapojiť do tohto prúdu života Cirkvi. Popri iných príspevkoch sa budeme usilovať vo svojich úvodníkoch ponúkať vám myšlienky, skúsenosti a podnety, ktoré by mohli pomôcť čo najlepšie prežiť tento mimoriadny rok a získať z neho tú posilu a orientáciu, ktorú očakával Svätý Otec, keď ho ponúkol pre celú Cirkev.

Vo svojom apoštolskom liste Mane nobiscum Domine - Pane, ostaň s nami, Svätý Otec zdôrazňuje, že táto jeho iniciatíva nemá prerušiť aktivity a pastoračné programy v diecé-

Foto: Milan Klenovič a Stanislav Vinter

zach, ktoré už prebehajú. Pápež si želá, aby sa vo všetkom, čo robíme a čím žijeme, zdôraznil eucharistický rozmer, ktorý môže všetko urobiť plodnejším a účinnejším.

Vyhlásením Roka Eucharistie Svätý Otec sleduje dvojaký cieľ: v prvom rade oživiť a prehĺbiť v srdciach veriacich vieru v reálnu prítomnosť Ježiša Krista v Eucharistii a potom ako dôsledok jej častého a zbožného slávenia podnietiť v rámci spoločenstiev a farností nové sociálne aktivity v prospech najchudobnejších.

Svätý Otec vychádza z obrazu emauzských učeníkov (Lk 24, 13-35), ktorí plní smútku a bolesti odchádzajú z Jeruzalema, kde boli svedkami smrti Pána Ježiša. Cestou sa k nim pripája ďalší počestný, ktorý im postupne cez Sväté písmo objasňuje zmysel Ježišovho utrpenia a smrti. Smútok a sklamanie učeníkov postupne mizne a prekvapení učeníci večer pri lámaní chleba v neznámom počestnom spoznávajú svojho Majstra! Plní radosti a vnútorne premenení sa vracia do Jeruzalema a stávajú sa ohlasovateľmi Kristovho zmŕtvychvstania a jeho prítomnosti medzi nami.

Tento obraz z Lukášovho evanjelia je nadčasový. To, čo sa stalo na

cestě z Jeruzalema pred dvetisíc rokmi, sa má odohrať aj v našom živote. A nie iba raz. Takúto premenu by sme mali prežiť pri každej svätej omši.

Smútok a bolesť v nás rastie najmä vtedy, keď hriechom strácame kontakt a spojenie so živým a život obnovujúcim Bohom. Preto je také potrebné, aby sme obnovovali a prehľbovali svoje spojenie s ním najmä v jeho Slove a Eucharistii. Toto sú dva základné a najväčšie pramene nášho šťastia.

Súčasná európska kultúra je hlboko poznačená agnosticizmom a praktickou neverou a aj u nás rastie počet veriacich, ktorých viera slabne. Nie je to tak na základe štúdia a jasných dôvodov, ale zvyčajne preto, že si nedokážeme nájsť čas stretnúť sa s Kristom.

Záplava negatívnych informácií plodí v našej duši zmätok. Rastie naša neistota z budúcnosti a stávame sa otrokmi sveta a jeho ponúk, ktorí sa so sklonenou hlavou vlečú púšťou sveta, zúfalo hľadajúci naplnenie, zmysel a radosť zo života.

Tak ako k emauzským pridáva sa aj k nám na našej životnej púti Pán Ježiš. Má ale ťažšiu úlohu, lebo sme viac ako boli oni ohlušení lomozom života.

Ak sa však dokážeme stíšiť a započúvať do jeho slov, naše srdcia sa znovu rozhoria.

Využime preto aj túto ponuku a uvedomme si, že svätá omša nemá byť iba luxusným tovarom pre niekoľ-

ko málo vyvolených. Ježiš berie na seba podobu chleba, ktorý je našim najobyčajnejším, každodenným pokrmom. Aj v tomto môžeme vidieť znak, že sa chce s nami stretávať často, ak sa dá aj každodenne.

Katechizmus Katolíckej cirkvi v článku 1324 hovorí, že Eucharistia je prameň a vrchol celého kresťanského života. Prehodnoťme si svoj postoj v prvom rade k nedeľnej svätej omši. Ak si bez nej nedokážeme predstaviť svoj život, ak naša účasť na nej je pravidelná a živá, máme jeden pevný bod, o ktorý sa dá vždy oprieť.

Modlím sa za seba i vás, aby každá omša bola pre nás radosťou chvíľou stretnutia so živým Ježišom a aby sme z nej dokázali čerpať tú posilu a radosť, ktorá sa nám v nej ponúka.

Váš brat v Ježišovi Kristovi

Vladimír Fekete, provinciál SDB

Foto na obálke: © Stanislav Vinter

obsah

Jubileum	
Hlavný predstavený na Slovensku	4
Životopis	
Stretnutie so svätým Jánom Boscom (1)	8
Misie	
List z Albánska	11
História	
Spomienka na dona Titusa Zemana	12
Mariánske zvony	
Gaboltovská púť mužov 2004	13
Mariánske zvony	
Petronela Kudolániová	14
Mariánske zvony	
História časopisu Svetlo	16
Mariánske zvony	
Saleziánsku rodinu obnovuje	18
Mariánske zvony	
Malý záprak	20
Hudba	
Hudobná udalosť v šaštínskej bazilike	21
Správy	
Z homílií hlavného predstaveného	22
Výchova	
Čo s novým rokom?	23
Aktualita	
Život v Zaslúbenej zemi	26
Redakcia	
Oslavy jubilea saleziánov	30

DON BOSCO

Saleziánsky bulletin vychádza po celom svete v 53 národných vydaniach, 24 jazykoch a ročnom náklade vyše 10 miliónov výtlačkov.

Vydavateľ: Saleziáni Don Bosca, Slovenská provincia, vo vydavateľstve Don Bosco

Provinciál: Vladimír Fekete SDB

Šéfredaktor: Jozef Kupka SDB

Spolupracovníci: Andrej Pauliny SDB, Peter Bučány SDB, Katarína Valábková

Grafická úprava a sadzba: Denisa a Juraj Martiška

Technické spracovanie: Aurel Valábek, **Distribúcia:** Ladislav Katona

Adresa: **Don Bosco dnes, Miletičova 7, 821 08 Bratislava, Tel.: 02/5557 2226**

Časopis vychádza 6x do roka. Rozširuje sa bezplatne. Registrácia: MK SR č. 103/90

Tlač: SLOVENSKÁ GRAFIA a. s., Bratislava

Don Bosco dnes na internete:
www.donbosco.sk

e-mail:
dbd@donbosco.sk

Hlavný predstavený na Slovensku

PRIATELIA, UŽ TO MÔŽEME S USPOKOJENÍM POVEDAŤ! NAŠE SALEZIÁNSKE JUBILEUM DÔSTOJNE A RADOSTNE VYVRCHOLILO NÁVŠTEVOU HLAVNÉHO PREDSTAVENÉHO SALEZIÁNOV DONA PASCUALA CHÁVEZA V DŇOCH 12. - 15. NOVEMBRA 2004.

Návšteva u otca arcibiskupa Jána Sokola v Trnave

Čakali sme ho najprv v atmosfére zvedavosti: Čo nám povie? Potom sa k tomu vplietlo akési vzrušenie: Ako sa bude správať? Ale opäť sa nádherné prejavil saleziánsky duch, ktorý medzi nami zotrel rozdiely a v jeho prítomnosti sme sa cítili ako dávní priatelia. Atmosféra na stretnutiach v Košiciach i Bratislave bola vynikajúca. Program bol pestrý, hodnotný, duchovne hlboký... Prihovory dona Cháveza smerovali k osobnému duchovnému životu, komunite i apoštolátu. Jeho prihovory sa nahrávali a vydali sa v tlačenej podobe, aby

V provinciálnom dome sestier FMA, Bratislava

Privítanie na košickom letisku

sme z nich ešte dlho čerpali povzbudenie. Návštevu neustále sprevádzal kameraman a fotograf a o návšteve je vyhotovená bohatá obrazová dokumentácia, ktorej časť predstavujeme na týchto stránkach.

Aj médiá mali o jeho návštevu nevídaný záujem. Prehovoril pre Slovenský rozhlas, v Rádiožurnále (vysielali to v najsledo-

Diskusia so spolubratmi SDB v Košiciach

vanejšom čase, keď je sledovanosť okolo 700-tisíc poslucháčov), spracovali s ním dlhší vstup pre rozhlasový magazín Kresťanská nedeľa, správy prinieslo aj rádio Lumen a TASR. TA3 vysielala reportáž, STV

Slávnostná svätá omša v Kostole sv. Gorazda v Košiciach

- Dobrá zvešť spracovala o našom jubileu viac ako desaťminútový blok. O návšteve a jubileu saleziánov sa veľmi krásne vyjadril v Katolíckych novinách náš odchovanec Janko Miško.

Zhodou okolností v čase návštevy hlavného predstaveného prebiehal u nás Týždeň Cirkvi pre mládež. Na tlačovej konferencii, ktorá túto akciu sprevádzala, som mal možnosť prezentovať činnosť saleziánov. Pekné bolo aj to, že otcovia biskupi v pastierskom liste o mládeži poďakovali saleziánom za ich 80-ročnú službu pre mládež.

A ako nás videl samotný hlavný predstavený? Niečo on sám povedal nášmu provinciálovi, s ktorým cestoval naspäť na letisko do Viedne. Jeho posolstvo sa dá uložiť do vety: „Ani

neviete, aké bohatstvo máte.“ Ďalšiu dobrú správu nám povedal generálny radca pre pastoračnú mládež don Domenech na stretnutí vedúcich pastoračie mládeže a farárov v Maďarsku. Len čo zbadal delegáciu zo Slovenska, hneď nám referoval o dojmach hlavného

Svätá omša a kultúrny program v bratislavskom Istropolise

Odovzdávanie milodarů 774 400,- Sk a 110,- USD na opravu Baziliky v Turíne, ktoré zaslali dobrodinci zo Slovenska

predstaveného z našej návštevy: „Bol z vás nadšený. Stále hovoril, čo videl a prežil.“

Dobre sa to počúva, ale my vieme aj o svojich slabínach. **A práve preto chceme pripomenúť, že jubileum ešte nekončí.** Pred nami je veľká úloha: Ako spracovať a zúžitkovať jeho návštevu, ako oduševniť ľudí v našom prostredí, ako naplniť jeho slová

a priania. A ešte niečo, patrí sa poďakovať všetkým organizátorom, dobrovoľníkom, účinkujúcim, ktorí sa do prípravy zapojili.

Príspevok ukončím myšlienkou, ktorá vo mne po návšteve stále rezonuje: „Som rád, že som salezián!“ A ešte jedna, v kontexte globalizácie: „Národ malý počtom, môže byť veľký duchom.“ Práve v tom je naša sila, na

ktorú nás upozornil aj Svätý Otec.

Vytvorme si čas na ticho, v ktorom to všetko spracujeme. Pri rozmyšľaní o živote a o zmysle nášho saleziánskeho bytia, aj o tom, či neurobiť týždeň pre mládež tam u vás, vás zdraví

Jožef Luscoň SDB.
Foto: Milan Klenovič
a Stanislav Vinter

Záverečné stretnutie s provinciálnou radou saleziánov

U predsedu národnej rady SR Pavla Hrušovského

Stretnutie so svätým

Jánom Boscom [1]

Zasiatie semena

KAŽDÝ ČLOVEK JE DIEŤAŤOM NIELEN SVOJEJ DOBY, ALE AJ KRAJA, KDE ŽIL, RÁSTOL A PÔSOBIL. JÁN BOSCO SA NARODIL V BÝVALOM PIEMONTSKOM KNIEŽATSTVE, KTORÉ BOLO ČASŤOU SARDÍNSKEHO KRÁĽOVSTVA.

Dnes je Piemont severozápadnou časťou Talianska. Na severe, západe i juhu je ovenčený vysokými alpskými obrami, ktorí ho oddávajú krásu a dodávajú mu neobyčajnú krásu a pôvab. Východ a stredná časť Piemontu je úrodná rovina, vysadená morušami a obsievaná obilím, repou, kukuricou i ryžou.

Ján Bosco prežil väčšinu svojho života v hlavnom meste Piemontu - Turíne. Toto mesto bolo tou úrodnou a požehnanou pôdou, do ktorej zasial svoje horčičné semeno. Tu zapustilo svoje korene. V Turíne sa stal Ján Bosco veľkým a slávnym mužom 19. storočia.

V časoch, keď tu pôsobil Ján Bosco, žilo v meste asi 130 000 ľudí. Práve vtedy sa začalo mesto spriemyselnovať. Na okolí a v jeho predmestiach vznikali tkáčovne a továrne na hodváb. Ináč bol Turín skôr mestom obchodným, vojenským a kláštor-

ným. (Ktorýsi historik v polovici 18. storočia o Turíne povedal: „Tam počujete len zvonit a bubnovať.“)

Ale aby sme Turínu neukrivdi. Bolo to aj mesto kráľovské, parlamentné a diplomatické. Turisti sa tu však len zriedkakedy zastavovali - chýbali im turistické atraktivity a umelecké divy, pre ktoré sa chodilo za Alpy. A chýbala im aj elegancia, čaro, jemnosť a fantázia, ktorou sa vyznačujú neďaleké francúzske mestá. Dnes však chodí do Turína veľké množstvo návštevníkov. Chodia sem najmä k hrobu svätého Jána Bosca, aby sa poklonili jeho pamiatke a vyprosili si veľké duchovné dary: svetlo a múdrosť života, silu na prácu, lásku k blížnemu, oduševnenie a vernosť veľkým a svätým veciam.

V dobe, ktorú spomínáme, sa Turín začal rozmáhať. Nikdy predtým sa tu tak nestavalo ako práve v tomto čase. Staré mesto sa spájalo s predmes-

tiami a tie sa ťahali ďalej a ďalej do polí. Z okolia sa valilo do mesta robotníctvo väčšmi, ako bolo únosné. Hrnuli sa sem najmä mladí ľudia, aby pomáhali na stavbách a aby sa vyučili za murárov, tesárov a iných remeselníkov. Ubytovali sa, kde kto mohol - na povalách, v pivniciach -, a keď nenašli ubytovanie v rodinných domoch a činžiakoch, tak žili aj v obyčajných dierach...

Deväť, ba i dvanásťčlenné rodiny sa tu dusili v špine, biede, v ustavičných hádkach a kliat. Kto nenašiel prácu, stával sa tulákom a ponevierať sa po uliciach po predmestiach, po pádskom nábřeží a po stavebných pozemkoch. Boli to ľudia bez práce, bez chleba, veľa zanedbaných chalánov, vystavených mravnej skaze a ústrkom. Žili zo žobroty a chytráctva. Starší kazili mladších a mladší najmladších. Ovocie tejto skazy bolo potom vidno v turínskej nemocnici, kde

Staré chudobné domy v Turíne

Porta Palazzo - jedno z námestí, kde sa stretávali chlapci z oratória

Budovy na Via Dora, kadiaľ často prechádzal don Bosco so svojimi chlapcami

Pinardiho dom

niečo o svojom diele, tak riekol: „...vyčistil som mestské ulice od mladých tulákov a zlodejov. Dnes sú radošou svojich rodín a slávou svojich rodísk... Bez správnej výchovy by vás boli časom napadli revolvermi a ozbijali...“

Aká to bola výchova, že sa potenciálni kri-

minálnici zmenili na slušných a niekedy i na popredných členov spoločnosti, a v akých ustanovizniach ju don Bosco uskutočňoval?

Prvou ustanovizňou, prvým „oratóriom“, kde začal tvoriť don Bosco svoje veľké dielo, bola obyčajná kôlna...

Bosco ju získal pre chlapcov, ktorým sa venoval po nedeliach, lebo nechcel, aby sa túlili, bili, hrali karty, rozprávali oplzlosti a vzájomne si nadávali. Začal ich učiť katechizmus, brával ich na dvor a neskôr na lúku, aby sa tam do vôle zahrali a vybehali. Lenže kdekoľvek sa chlapci hrali, tam tráva nerástla. Všade prekážali okolobývajúcim alebo okoloidúcim. Všetci sa sťažovali, že chlapci priveľmi kričia a že sú nezbední, a preto ich odvádzal vyháňať. (Ale nemožno to týmto ľuďom zazlievať, lebo ten krik bol skutočne hrozný - veď napríklad na Filippovej lúke sa hralo a vystrájal takmer štyristo chlapcov.)

V tú nedeľu, keď sa mohli posledný raz hrať na lúke, a keď sa celkom strácala nádej na pekné nedeľňajšie popoludnia, prišiel na lúku akýsi muž. Opýtal sa dona Bosca: „Je to pravda, že hľadáte miesto na zariadenie laboratória?“ „Nie laboratória, ale oratória,“ opravil ho prekvapený don Bosco. „Neviem, aký je rozdiel medzi laboratóriom a oratóriom,“ povedal neznámy, „ale viem o peknej kôlni, ktorú by chcel pán Pinardi prenajať...“

No a don Bosco sa hneď vybral za pánom Pinardim.

zomieralo veľa mladých na nevyliciteľné choroby zavinené nemravným životom.

Mladému kňazovi Jánovi Boscovi ich bolo ľúto a chcel im pomôcť. Za svoje pôsobisko si vybral najzanebanejšiu a najnebezpečnejšiu časť Turína, predmestie Valdocco.

V tých časoch mala v tejto štvrti svoje veliteľstvo najpovestnejšia piemontská zbojnícka skupina, tzv. „La Cocca“. Všetci sa jej veľmi báli, dokonca i polícia. Tá sa neopovážila vo valdockej štvrti ani ukázať.

Don Bosco sa na to odvážil, pretože mu záležalo aj na zbojníkoch.

Keď ho po rokoch mnohí oslavovali za jeho skvelé celoživotné dielo (napríklad jeho príchod do Barcelony sa podobal príchodu nejakého kráľa) a žiadali ho, aby im povedal

Pancrazio Soave pozýva dona Bosca, aby si prišiel pozrieť Pinardiho usadlosť

Kostol svätého Františka Saleského

„Kôľňa je nízka, nehodí sa mi veľmi,“ povedal sklamaný Bosco, keď videl ošarpanú budovu. „To nič,“ uspokojil ho Pinardi, „vyhádzeme polmetra zeme, dáme tam schody, podlahu zakryjeme doskami a všetko spravíme podľa vašej žiadosti, aby ste tu mohli mať svoje laboratórium.“

Aj tohto človeka musel don Bosco opraviť a povedať, že mu nejde o laboratórium, ale o oratórium.

Keď sa však hlbšie zamyslíme, zistíme, že obidva výrazy sú vlastne správne: Prvá modlitbová budova, prvé improvizované oratórium Jána Bosca a jeho chlapcov bolo vlastne aj prvým laboratóriom, v ktorom sa konali pokusy na záchranu života mladých ľudí.

Onedlho bola kôľňa ako-tak upravená. V jednej jej časti zriadili kaplnku svätého Františka Saleského a priestranstvo pred kaplnkou začalo slúžiť ako ihrisko, kde sa mohli chlapci do sýtosti zabávať, skákať a vyspevovať. Ich počet vzrástol na 600.

Starostlivosť o chlapcov nespočívala len v slúžení svätej omše a v katechizovaní v kaplnke, ale aj v riadení veľmi ťažké. (Chlapci boli síce veľmi milí, ale neboli to nijakí anjeli, naopak, často sa v nich predsa len zobudila ulica so svojou hrubosťou, surovosťou a nadávkami.) A bolo to mimoriadne náročné aj preto, lebo mnohí chlapci boli otrhaní a niektorí aj zavšívavení. Bolo im teda treba plátať šaty a dávať do poriadku hlavy.

Veľa chlapcov bolo bez práce. To pre Bosca znamenalo chodiť, behať a hľadať im nejaké zamestnanie a prosieť, žobrať odo dverí k dverám a takto im zaobstarávať aký-taký odev a jedlo.

Jánovi Boscovi veľmi pomohlo, keď sa k nemu do Turína nasťahovala jeho matka. Pre ňu to znamenalo zanechať pokoj, ktorý mala u svojho druhého syna na vidieku, a začať sa deliť s Jankom o jeho veľkú biedu a starosti o pár stoviek chlapcov. Margita Boscová to však prijala s obdivuhodnou pokorou a láskou. Plátala chlapcom šaty, odvíšivovala im hlavy a niekedy aj kŕmila ich bezodné mladé žalúdky. Znášala ich krik a lomoz a aj to, že obracali jej záhradku na púšť.

„Čo robiť, mamička?“ hovoril jej syn. „Sú to šarvanci a sú mladí. A mladým treba mnoho prehliaďnuť a odpustiť. Len aby Pána Boha neurážali hriechom...“ A Margita - hoci nemala nijaké pedagogické vzdelanie - to chápala a vedela aj to, že s mladými treba mať súcit a že ich musí milovať. Chlapci jej vracali lásku svojou láskou

a prítulnosťou - pokladali ju za svoju druhú matku.

Väčšina chlapcov nevedela písať ani čítať, a tak bolo veľkou Boscovou starosťou, aby otvoril a zveladoval večerné kurzy. Bez základnej gramotnosti sa totiž dal len veľmi ťažko učiť katechizmus - a bolo treba zabrániť tomu, aby bezcitní a nesvedomití zamestnávateľia nezneužívali nevedomosť chlapcov na svoje obohacovanie. Chlapci sa usilovne učili, a preto okrem kurzu čítania a písania Ján Bosco postupne otváral aj kurzy počtov, materinskej reči, zemepisu, kreslenia, slohu a spevu. Za školské miestnosti mu slúžili dve prázdne izby v nájomnom dome u Pinardiho - toho človeka, čo mu prenajal kôľňu, a u koho teraz býval aj so svojou matkou. Neskoršie, keď sa voľaktorý nájomník z Pinardiho domu vysťahoval, don Bosco si izbu ihneď prenajal a takto postupne premenil celý dom na školu.

Časom však sám na kurzy nestačil. Potreboval súrnu pomoc. Vybral si teda zo svojich najlepších a najnadanejších chlapcov. Osobitne sa im venoval a takto sa z nich usiloval urobiť akýchsi výpomocných učiteľov. Najlepších žiakov učil i reči - latinčinu a francúzštinu a zdokonaľoval ich aj v materinskom jazyku. Od riaditeľov rozličných turínskych škôl si vyprosil na výpomoc žiakov z vyšších ročníkov, aby mu potom pomáhali chlapcov učiť.

Anna Floriánová
Foto: LDC

Mama Margita, don Bosco a pes Sivko

List z Albánska

Tirana 19. 8. 2004

Drahí malí misionári!

Srdečný pozdrav z Albánska. V Albánsku sú deti veľmi dobré a veľmi radi sa učia. Pre mňa a pre moje spolusestry je to ozaj veľký dar. V Tirane máme veľké stredisko. Chodia k nám chudobné deti, ktorým rodičia nemôžu zaplatiť poplatok do materskej školy. A tak sa u nás pripravujú, aby sa dobre začlenili do prvej triedy. Každý rok máme 50 detí.

Chodia k nám tiež deti zo základnej školy. Môžu sa tu hrať, športovať, pripravujú divadlá. Okrem toho sa aj učia cudzie reči. Je ich veľmi veľa.

Veľmi vzácnu skupinkou sú pre nás deti, ktoré prichádzajú na náboženstvo, aby sa pripravili na prijatie sviatostí. Aj rodičia prichádzajú na stretnutia a na svätú omšu.

Je tu málo katolíckych rodín, ale my sa tešíme, že Božie Slovo nachádza dobrú pôdu. Detí, ktoré prichádzajú na náboženstvo je 40. Každý rok je ich viac. Modlite sa!

Farský kostol je v meste, a tak spolu s deťmi „putuje-

me“ 35 minút. Aj keď prší, aj keď je zima. A tu deti nemajú ani pršiplášte, ani dáždniky, ani dobrú obuv..., ale vôbec sa nestážujú. Sú vždy radi, že môžu ísť spolu do kostola. Pán je ozaj dobrý. Cítíme Jeho prítomnosť a pomoc. Prosíme o modlitbu. Nech spoločne kráčame po ceste spásy, po ceste svätosti.

Sr. Magda Cerovská FMA
Foto: archív autorky

Katolícke deti na náboženstve, stredisko Maria Mazzarello

KAŽDÉ
DVA
MESIACE
DON
BOSCO
DO
TVOJHO
DOMU

Časopis
Don Bosco dnes
zasielame bezplatne každému, kto oň požiada. Už od roku 1877 je to dar dona Bosca tým, ktorí so sympatiou sledujú saleziánsku prácu a misie.

Šírte ho medzi príbuznými a priateľmi. Oznámte nám hneď zmenu vašej adresy.

Objednávky zasielajte na adresu:

DON BOSCO DNES
Miletičova 7
821 08 BRATISLAVA
tel.: 02/5557 2226
e-mail: dbd@donbosco.sk

Spomienka na dona

Titusa Zemana

POPRI CENTRÁLNYCH OSLAVÁCH 80. VÝROČIA PRÍCHODU SALEZIÁNOV DON BOSCA NA SLOVENSKO, KONANÝCH V ŠAŠTÍNE, USPORIADALI SME, K TOMUTO VÝROČIU PODOBNÚ SPOMIENKU AJ VO FARSKOM KLUBE DONA TITUSA ZEMANA VO VAJNOROCH.

Niesla sa v znamení výzvy Sv. Otca Jána Pavla II. v posynodálnej apoštolskej exhortácii o zasvätenom živote a jeho poslaní v Cirkvi a vo svete - Vita Consekrata.

Exhortácia vyzýva na to, aby sa nestalo, že životné príbehy zasvätených osôb, ktoré sa za Cirkev a vieru obetovali, a v mnohých prípadoch položili aj životy, zapadnú do zabudnutia.

Vo Vajnoroach sa narodil, vyrastal, žil a tiež je pochovaný kňaz-salezián don Titus Zeman, utýraný vo väznicach komunistického režimu za činy, pri ktorých zorganizoval a uskutočňoval prevádzanie kňazov a adeptov kňazstva do zahraničia. Pri jednom z viacerých uskutočnených pokusov bola celá skupina na úteku postupne pochytená, obžalovaná a odsúdená na dlhoročné väzenie, kvalifikované, ako trestný čin velezrady a trestný čin vyzvedačstva, ktoré podľa režimu spáchal ako člen CIC - Counterintelligence Corps, resp. IRO - medzinárodná utečenecká organizácia. Ďalej ako pokus o zničenie ľudovodemokratic-

kého poriadku republiky a o zorganizovanie prechodu viacerých reakčných duchovných do zahraničia.

V procese nazvanom Titus Zeman a spol. boli odsúdení dvadsiati obžalovaní.

K rozsudku a následnej obhajobe jednotlivých obžalovaných, Mons. Dr. Viliam Mitošinka, tiež odsúdený v tomto procese, vo svojej knihe „Pamäti kňaza“ okrem iného píše:

„Prvý prehovoril vedúci našej skupiny Titus Zeman. Hovoril krátko, no jeho slová na mňa veľmi zapôsobili. Povedal - vo svojom svedomí sa necítim vinný. Všetko, čo sa mi kladie za vinu, som robil z lásky k Cirkvi a osobitne z lásky k Saleziánskej spoločnosti, ktorej ďakujem za všetko, čím som. Cítil som povinnosť prevážať na Západ kňazov, ktorým tu bolo znemožnené kňazské účinkovanie. Za zvláštnu povinnosť som si pokladal pomáhať saleziánskym bohoslovcom odísť študovať alebo dokončiť boho-

slovecké štúdiá do Turína, keď sa tu po zatvorení rehoľných domov nemohli učiť za kňazov, čo bolo ich vrúcnu túžbou. Svedomie mi nič nevyčíta. Som spokojný.“

To je malá ukážka z pripravovanej knihy a o tom sme pri tejto spomienke prítomných informovali. Je zostavená z mnohých autentických dokumentov o živote a utrpení, o charaktere a svedomí, o postojoch, práci a službe v prospech Cirkvi a veriacich.

Všetko toto zozbieral, zostavil a na stretnutí fundovane predniesol so svojimi spolupracovníkmi synovec dona Titusa Zemana Ing. Michal Raďošinský.

Cieľ stretnutia - nedať zabudnúť na dona Titusa Zemana, súdiac podľa ohlasu prítomných, farníkov, ale tiež hostí bol splnený. Verím, že bude mať aj pokračovanie a veľkou snahou je zozbierať toľko dokumentov a svedectiev, aby o donovi Titusovi Zemani mohol byť započatý proces blahorečenia.

Spoločnou modlitbou zahájil a ukončil spomienkové stretnutie náš duchovný otec.

Vojtech Grebečí

Foto: archív autora

Gaboltovska púť mužov 2004

VÝZVA A PROGRAM BOLI VYVESENÉ V PREDSTIHU NIEKOLKÝCH TÝŽDŇOV:
2. CELOSLOVENSKÁ PŮT MUŽOV GABOLTOV
22. AUGUST 2004.

Ideme, autobus je objednaný, ba či nám vystačí. Farnosť sv. Gorazda a spoločníkov Košice Terasa eviduje ďaleko viac ako 20-tisíc veriacich. Aj vo farských oznamoch sa výzva duplovala. Program a dôvody sú evidentné, príťažlivé a sú v súlade aj s tendenciami pripravovanej arcidiecéznej synody: „Muž v rodine a v Cirkvi“.

Termín sa blížil a žatva prihlásených sypala skromne, sotva dvadsať. Nenaplníme ten autobus! Veru nie. Ženy sa nám núkali až neodbytné. Nie, veď je to púť mužov, veď ich - mužov, dedov, otcov, synov volá Pán.

Nakoniec sme sa „spriahli“ s Farnosťou sv. košických mučeníkov Nad jazerom, kde bola situácia podobná, a tak sme boli plní pol na pol. Prišla nedela a išlo sa za výdatného dažďa, ktorý sľuboval vytrvať celý deň. No ale veď sme muži, chlapi a parazól trochu pomôže. Za dažďa sme zoraďených v šiku kráčali za krížom s mariánskou zástavou a zástavou Troch košických mučeníkov, ktoré niesli traja statní mládenci hore schodmi (farníci „z jazera“ sa hrdili týmito symbolmi „Vy u Gorazda to ešte nemáte?“ Veru ešte nie.)

Zišlo sa nás všetkých asi ako vlni, snáď o stovku viac. Stojíme v rozpakoch. Na programe je krížová cesta a leje, ideme či nie. Nakoniec usporiadatelia rozhodli ostať na mieste pod daždníkmi pri poľnom pútnickom oltári. Obsah krížovej cesty bol názorným spytovaním svedomia. Vydaný, odsúdený, osamotený, pády a vstávanie. Nie celkom, sme tu, Šimonovia, ľarbavo, trochu nechotne chceme pomôcť. Vieme ako, je to potrebné? Pozri, Pane, sme tu, prší, ale neodchádzame sa skryť.

1. prednáška: Úloha mužov v ro-

dine (Tom Edwards) stavia muža do zodpovednej úlohy s prirodzenou autoritou vo všetkom: Živobytie, bezpečný domov, viera, nábožnosť a obetavá láska. Ak to v rodine hapruje, ty - muž, manžel, otec, si na vine. Zbav sa vín a hriechov voči rodine a ona bude zdravá, pevná a plodná.

Anjel Pána a obed. Zbehli sme poväčšinou do autobusov trochu sa ohriať. No viacerí si obednú prestávku odstáli v rade pred spovedníkmi v pútnickom kostole. Tam sa i vysušili i ohriali v prúdoch Božieho milosrdenstva.

2. prednáška: Úloha muža v Cirkvi (Tom Forrest CScR) nabáda mužov viery, otcov rodín a všetkých krstom začlenených do Cirkvi aby sa stali osobnosťami. Závazok byť členom Cirkvi je náročný a zodpovedný. Vyžaduje s Cirkvou žiť, bojovať a trpieť. Ono ignaciánske „Sentire cum Ecclesia“ spolucítenie s Cirkvou, zaväzuje každého člena Cirkvi, zvlášť muža. Prednášateľ dokumentoval vzor tohto poslania na veľkom mužovi dneška, sluhovi sluhov Božích, pápežovi Jánovi Pavlovi II., ktorý ako žiarivá osobnosť povznáša všetkých mužov Cirkvi a ľudského spoločenstva.

Cez slávnostný ruženec povzbudzujúce svedectvá účinku uzdravujúcej milosti za vytrvalého dažďa, ktorý sme už prestali vnímať, prišla slávnostná sv. omša (Mons. Alojz Tkáč, arcibiskup metropolita). V homilii postavil rodinu na piedestál vznešeného tajomstva našej viery a spásy a nezastupiteľnú úlohu muža otca v nej. Rodina a jej večitá úloha v ľudskom spoločenstve je sviatosť, zdroj všeobecnej svätosti a požehnanja pre manželov a deti. Kto smie vystúpiť na vrch svätosti. Ten kto má srdce čisté

a úprimné. Rodina je to miesto, je ten vrch, kde sídli Boh. Muž je povoláný, aby ochraňoval toto miesto a nesmie dovoliť, aby bolo znesvätené neverou, klamstvom a nedajbože vraždou. On je povinný nedovoliť, aby bola rodina chudobná na lásku.

Prestalo aj pršať. Ba pri eucharistickej hostine zažiarilo aj podvečerné slniečko.

Vracali sme sa nie ako zmoknuté kury, ale chlapi plní ochoty a nádeje. Skúsime byť osobnosťami v rodine a v Cirkvi.

A čo Gaboltov mužov 21. augusta 2005? Prideme a príde snáď aj Peter Šťastný.

V autobuse sme sa ešte pomodlili ruženec svetla. Naši farníci od Košických mučeníkov sa divili (podaktorí), že taký ruženec je. Tu sme my od sv. Gorazda boli na koni. Veď my chlapi po sv. omši recitujeme v utorok a v piatok bolestný ruženec.

Čo nám ešte chýba? Snáď zástava farnosti? Nie, to ešte nesúri. Čaká nás výstavba fary a pastoračného centra. Chlapi od sv. Gorazda, zvládneme to?

RNDr. Jozef Kupka

Foto Ing. Jozef Čech

Petronela Kudolániová

18. 1. 1986 – 23. 7. 2004

„Našla som toho, ktorého moja duša miluje“ (Pies 3, 4a)

**TIETO SLOVÁ Z KNIHY PÍSEŇ PIESNÍ AZDA
NAJLEPŠIE VYJADRUJÚ ODCHOD NA VEČNOSŤ
NAŠEJ PRIATEĽKY, SUPER ANIMÁTOROKY PETRONELY
KUDOLÁNIOVEJ ZO ŠTEFANOVA PRI ŠAŠTÍNE.**

Petronela bola druhou najstaršou spomedzi štyroch detí (Radko, Petronela, Erik a Dominika). V kruhu širšej rodiny Kudolániovcov to bola najstaršia vnučka a všetci boli na ňu veľmi hrdí. S veľkou chuťou žila svoj život a rozvíjala talenty, ktoré do nej Boh vložil: spev, hra na klavír a iné hudobné nástroje (dedičstvo po otcovi Štefanovi). V domácnosti bola pravou rukou svojej mamy Lýdie. Veľmi rada varila, piekla, vyšivala, kosila trávu, ba dokonca i umývala auto. Svoju radosť zo života veľmi rada vyjadrovala cez šport. Urobila si kurz aerobiku, a potom ho aktívne praktizovala spolu s deťmi a mladými z oratória v Šaštíne. Medzi spolužiakmi bola veľmi obľúbená, tri roky bola predsedkyňou triedy.

Hoci Petronela bola veľmi obdarovaná a cieľavedomá, zachovala si pokorné a jednoduché srdce. Nezabúdala, že za všetko, čo má, vďačí na prvom mieste svojmu Stvoriteľovi. Jeho chválila vždy, keď prežívala chvíle radosti, k nemu prichádzala keď ju

niečo trápilo, alebo keď videla utrpenie a biedu iných.

Osobitným spôsobom si uctievala Pannu Máriu. Na ceste zo Štefanova do Senice stojí malá kaplnka zasvätená Panne Márii Sedembolestnej. Pravidelne raz do týždňa prichádzala na toto miesto, aby priniesla Panne Márii kyticu kvetov. Obraz našej nebeskej Matky nosila stále so sebou na malom privesku. Je pozoruhodné, že posledné dva týždne svojho pozemského života prežila práve pri nohách našej Sedembolestnej Matky v Šaštíne. Na tomto mieste začínal i končil každý deň prímestského tábora, na ktorom bola Petronela ako animátorka. Po spoločnej modlitbe s deťmi jej kroky často smerovali ku oltáru Panny Márie Pomocnice, ktorej predkladala radosti i ťažkosti prežitého dňa. Určite aj na jej príhovor ju Pán zahŕňal takou veľkou láskou ku všetkým, osobitne k deťom, ktoré ju mali veľmi radi.

Dva dni pred koncom tábora mali deti celodenný výlet na Korlátko, zrúcaninu starého hradu v Malých Karpatoch. Cesta zo železničnej stanice Cerová bola veľmi náročná. Medzi deťmi bolo jedno dievča choré na Downov syndróm. Petronela ju spre-

vádzala celou cestou a stála pri nej ako anjel strážny. Jedna z lúk sa premenila na Pánov chrám, v ktorom výletníci slávil svätú omšu. V ten deň bola spomienka sv. Márie Magdalény. Petronela čítala prvé čítanie z knihy Pieseň piesní (Pies 3, 1-4a: Nevesta hľadá svojho milého). Vtedy ešte nikto netušil, že už na druhý deň sa Petronela stretne s tým, koho jej duša miluje.

Vždy, keď vyhasne mladý život, je to pre svet veľká tragédia. Z pohľadu viery však smrť nie je tragédiou, ale súčasťou života každého jedného človeka. Dôležité je, ako sa na tento moment pripraví. Pre Petronelu to nebol

tragický koniec, ale naplnenie tej najsilnejšej túžby, vojsť do Pánovho pokoja. V predvečer jej odchodu na večnosť sa Petronela zhovárala so svojou najlepšou kamarátkou o živote. Vtedy jej okrem iného povedala pozoruhodné slová, ktoré osvetľujú celú udalosť: „Chcela by som ísť niekde ďaleko, niekde, kde nájdem pravý pokoj“. Pán vypočul jej prosbu a priviedol ju na miesto večného pokoja. Jej život vyhasol 23. júla 2004 v prírodných vodách rekreačného strediska Gazárka v Šaštíne.

Jedna z Petronelíných spolužiačok napísala do jej pamätníka veľmi výstižnú myšlienku: „Život je ako hra: nezáleží na tom, ako dlho trvalo predstavenie, ale ako dobre sa zahralo.“ Početný zástup mladých ľudí, ktorí prišli Petronelu odprevať na ceste do večnosti v nedeľu 25. júla 2004 na štefanovskom cintoríne bol jasným dôkazom, že Petronela zahrala svoje predstavenie excelentne.

Ak pozeráme na náš život s pohľadom upretým na jeho cieľ, ktorým je večnosť, môžeme povedať, že život je čas, ktorý nám dáva Boh, aby sme sa naučili milovať pre večnú lásku. Petronela to stihla za svojich 18 rokov života. Teraz sa teší z pohľadu na Pána, svojho nebeského Ženicha, ktorého jej duša tak vrúcne milovala.

Iba malá chvíľa stačí na to, aby sme si niekoho obľúbili na celý život, no nestačí ani celý život, aby sme

naňho mohli zabudnúť. Tí, ktorí Petronelu poznali osobne, určite na ňu nielenže nezabudnú, ale budú stále cítiť jej prítomnosť ako dobrého anjela, ktorý je vždy pripravený pomôcť. Bola ním vždy, keď videla príležitosť urobiť niečo dobré. Verím, že ním je o to viac teraz, keď je pri Pánovi a túži po tom, aby sme sa raz všetci stretli tam, kde vládne pokoj a večná radosť.

Peter Pagáč SDB
Foto: autor

2% z dane

Vážení priatelia a dobrodinci saleziánskeho diela!

Tak ako vlani i v tomto roku máte možnosť podľa novely zákona č.595/2003 finančne podporiť niektoré dobročinné organizácie tým, že určíte, ktorej organizácii má štát prideliť dve percentá z Vašich daní. Saleziáni don Bosca sa tiež môžu uchádzať o túto formu podpory. Aj vlani viacerí z Vás využili túto možnosť a svojím rozhodnutím nasmerovali do rozpočtu saleziánov 724 734.- korún, ktoré nám pomohli financovať viaceré mládežnícke podujatia v priebehu minulého roka. Úprimná vďaka každému jednému z Vás, ktorý je zárobkovo činný a ktorý neľutoval námahu a vlani sa zapojil do tejto akcie!

Aj v tomto novom roku sa uchádzame o priazeň všetkých Vás, ktorí poznáte a podporujete saleziánske dielo na Slovensku, aby ste využili túto príležitosť a rozhodli sa poukázať dve percentá z Vašich daní v prospech saleziánskeho diela na Slovensku. O našich aktivitách v prospech mládeže (duchovné cvičenia, letné tábory, kultúrne a športové podujatia a pod.) pravidelne informujeme aj na stránkach nášho časopisu Don Bosco dnes. Prostriedky, ktoré dúfame získať touto cestou, chceme využiť najmä pre zníženie nákladov pre účastníkov týchto podujatí ako aj na formáciu mladých saleziánov.

Za všetkých saleziánov Vám ďakujem za Vašu priazeň a uistujem Vás o našich modlitbách.

ThLic. Vladimír Fekete SDB
provinciál

História časopisu

Svetlo

V JÚNI MINULÉHO ROKA VYŠLO POSLEDNÉ ČÍSLO ČASOPISU SVETLO. TENTO MLÁDEŽNÍCKY ČASOPIS VYDÁVANÝ SALEZIÁNMI, VYCHÁDZAL 18 ROKOV. POKÚSME SA TROCHU SI ICH PRIBLIŽIŤ, ABY TÁTO VYDAVATEĽSKÁ AKTIVITA OSTALA ZACHOVANÁ AJ PRE HISTÓRIU.

Zrod časopisu Svetlo spadá do obdobia osemdesiatych rokov minulého storočia. Bolo to obdobie komunistickej vlády na Slovensku. Osemdesiate roky však boli charakteristické aj výrazným oživením náboženskej aktivity veriacich ľudí. Komunistický režim slabol a spoločenský život sa začínal stále viac uvoľňovať. Objavili sa verejné prejavy nespokojnosti voči náboženskej neslobode, ktorých miestom boli predovšetkým púte v Levoči, v Šaštíne a iné náboženské zhromaždenia.

Osemdesiate roky boli tiež obdobím, keď u nás vzniklo viacero samizdatových časopisov. Jednotlivé náboženské i civilné hnutia začali tajne vydávať časopisy, aby informovali svojich členov a posilnili povedomie spolupatričnosti.

Myšlienka tajne vydávať svoj časopis našla svojich nadšencov aj v Saleziánskej spoločnosti. Keďže saleziáni sa venujú mladým, časopis, ktorý začali vydávať, bol venovaný práve mládeži. Prvotný zámer sa zrodil v skupine saleziánskych kandidátov. Boli to mladíci, ktorí sa ešte iba pripravovali na vstup do Saleziánskej spoločnosti. Jeden z nich, Janko Goč, predstrel túto myšlienku Vladkovi Feketemu, ktorý mal skupinu kandidátov na starosti. Myšlienka všetkých zaujala, a tak pristúpili aj k jej realizácii. Bolo to na jar v roku 1986. Čoskoro bol zvolený aj názov časopisu.

Návšteva redakcie SVETLA vo vydavateľstve LDC v Turíne, 1991

Po krátkom hľadaní sa všetci zhodli na názve Svetielko, ktorý sa neskôr ustálil na definitívne Svetlo. Prvými tvorcami časopisu sa stali saleziánski kandidáti, schádzajúci sa na východnom Slovensku. Boli to: Ján Goč, Jozef Luscoň, Marcel Heldák a Jozef Kupka. Šéfredaktorom časopisu bol don Vladimír Fekete.

Táto päťčlenná redakcia si rozdelila jednotlivé rubriky, ktoré tvorili obsah časopisu. Každý redaktor napísal článok, ktorý mu bol zverený a odovzdal ho Jankovi Gočovi. Na ňom potom ostala najväčšia práca. Po príchode domov do Michaloviec, kde pôsobil, naklepal všetky texty na písacom stroji. Musel to však urobiť dvakrát. Pri prvom písaní texty iba približne napísal do stĺpca podľa šírky stránky a až pri druhom prepísaní do každého riadku pridával príslušný počet medzier, aby vyrobil presne zarovnaný stĺpec textu. Počítače boli vtedy v našich krajoch veľmi vzácnou vecou a redakcia Svetla na začiatku tiež nemala žiaden počítač. Zmena nasta-

la koncom roka 1988, keď sa donovi Feketemu podarilo dostať na Slovensko prvý osobný počítač Olivetti s 24 ihličkovou tlačiarnou Epson - dar rakúskych saleziánov pre redakciu.

V naklepanom texte sa vynechali niektoré miesta, kde sa nalepili obrázky kreslené ručne. Nadpisy článkov sa tiež kreslili ručne alebo sa pretlačali zo zakúpených vzorov, aby boli trochu efektnejšie.

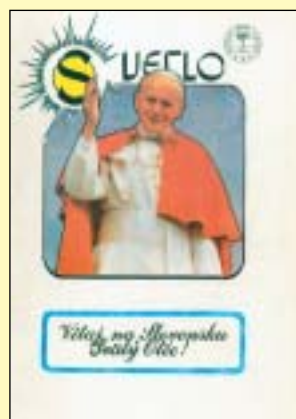
Takto vznikol originál časopisu, ktorý potom prevzal Vladko Fekete a po tajných linkách zabezpečoval jeho rozmnožovanie.

Vlastniť kopírovací stroj v domácnosti bolo samozrejme zakázané a zároveň veľmi nebezpečné. V tej dobe už niektoré podniky mali xeroxové kopírky a práve na týchto strojoch sa tajne rozmnožovalo aj Svetlo. Našli sa veriaci ľudia, ktorí pracovali v týchto oddeleniach a boli ochotní podstúpiť riziko, že šikovne využívali nedostatky v kontrolách a popri iných materiáloch kopirovali aj tento časopis.

Prvé číslo Svetla vyšlo v náklade 100 kusov. Tieto sa potom tajne cez saleziánov rozniesli po celom Slovensku a osobne dávali chlapcom na stretnutiach. Chlapci si po prečítaní časopis medzi sebou odovzdávali, takže sa postupne dostal ku každému. Svetlo vychádzalo štyrikrát za rok a jeho náklad sa pomaly zvyšoval na 500 kusov. Takéto množstvo už bolo náročné tlačiť na jednom mieste, preto sa využívali viaceré kontakty, na

rom sa dalo pohodlne zalamovať text. To bol obrovský skok dopredu. Obrázky začali kresliť viaceri chlapci a tiež spolubrat Ján Martiška a novic Ondrej Krajňák, takže kvalita časopisu sa neustále dvíhala. Redakcia Svetla sídlila v saleziánskom dome v Levoči a tlač sa uskutočňovala v Prešovských tlačiarnach, kde sa už dali tlačiť aj čiernobiele fotografie, ktoré obohatili časopis. Veľmi veľkú prácu vykonávalo v tom čase saleziánske stredisko v Prešove, kde mládež z oratória zabezpečovala balenie Svetla a odosielanie na pošte. Bola to veľmi náročná práca, ručne zabaliť a odoslať dvadsaťtisícový náklad. V prvých rokoch slobody sa periodicita ustálila na šesť čísiel za rok.

Po príchode slobody nastalo obrovské uvoľnenie situácie. Pre samizdatové časopisy sa otvorilo neobmedzené pole šírenia. Aj Svetlo sa rozbehlo do tohto nového priestoru. Prvé oficiálne číslo vyšlo pri príležitosti návštevy Svätého Otca na Slovensku v apríli 1990. Vo Svetle už bol uvedený vydavateľ a adresa redakcie, čo bolo dovtedy nepredstaviteľné. Vytlačilo sa rekordné množstvo 25 000 výtlačkov, ktoré sa predávali priamo medzi pútnikmi na letisku vo Vajnoroch. Všetky čísla sa rýchlo minuli.

Druhé oficiálne číslo bolo zamerané na levočskú púť v júli 1990 a bolo tiež predávané medzi pútnikmi na Levočskej hore.

Takto sa Svetlo dostalo do povedomia verejnosti a prišli objednávky v takom počte, že nasledujúce čísla sa mohli tlačiť v náklade o niečo menšom ako 20 000 kusov. Do redakcie pribudli počítače a tlačiareň. K dispozícii už bol program T602, na kto-

preberali noví mladší bratia, predovšetkým Ján Martiška a Pavol Dzivý. Pomáhali aj chlapci, ktorí si na Miletičovej vykonávali civilnú vojenskú službu.

Vo vydavateľstve sa už Svetlo pripravovalo na známom programe Ventura a postupne sa pristúpilo aj k farebnej tlači, ktorá však pri prvých číslach dopadla dosť neslávne, ale kvalita sa s každým číslom zlepšovala.

Po presune do Bratislavy sa však objavil nový problém. Redakcia Svetla sa začala veľmi často meniť. Saleziáni boli zavalení mnohými povinnosťami a aktivitami, takže na redakčnú činnosť vo Svetle takmer nikto neostával. Nakoniec sa to vyvinulo do stavu, že v redakcii bol vždy len jeden výkonný redaktor, ktorý sám

pripravoval takmer celý časopis a hľadal si vonkajších dopisovateľov. Redaktormi Svetla boli od roku 1992 postupne František Pillár, Juraj Martiška, Rastislav Hamráček SDB, Jozef Kupka SDB, Andrej Rajský SDB, Peter Bučány SDB, Juraj Sedláček, Pavol Janoško, Miroslav Sopko, Ján Miško a Jozef Luscoň SDB. Svetlo v tomto čase prekonávalo rozličné kritické obdobia. So zmenou redaktora sa menil jeho štýl, obsah i zameranie. A boli i chvíle, že sa musel naráchlo hľadať nejaký redaktor, ktorý by Svetlo prevzal a zabezpečoval jeho tvorbu. Tieto príčiny, ale aj viaceré iné veci, spôsobili, že počet odberateľov sa z roka na rok zmenšoval. V roku 1999 už náklad klesol pod 10 000 kusov a v poslednom roku 2004 si Svetlo predplatilo už iba okolo 3 000 ľudí. Z toho dôvodu bol časopis niekoľko posledných rokov vo finančnej strate, ktorá sa už nedala naďalej vykrývať z iných zdrojov. Aj preto sa pristúpilo k ukončeniu jeho vydávania a k zlúčeniu Svetla s časopisom Čajka pod novým názvom AHA!

História Svetla sa tým skončila. Trvala 18 rokov. Pri spätnom pohľade na jednotlivé ročníky je možné vidieť, ako tento časopis svojím obsahom a grafickou formou odzrkadľoval meniacu sa situáciu v našej spoločnosti a tiež meniacu sa mentalitu našej mládeže. Každý ročník v sebe nesie čosi z toho, čím žila mládež práve v tej dobe. Za totality to bol jednoduchý, ale výrazný náboženský obsah, presné zameranie na konkrétnych známych čitateľov a úzky osobný kontakt s čitateľmi. Tesne po páde totality zase veľký slobodný rozlet a nadšenie, ktoré v tom období všetkých naplňovalo. No a potom postupné pribúdanie širokého spektra tém z bežného civilného života, ale aj postupujúce znižovanie nákladu, kvôli stále menšiemu záujmu o tento časopis.

Dnes sme už v inej situácii, ako sme boli v čase totality alebo tesne po nej. Sami vidíme, že sa všetko zmenilo a zmenili sa aj naši mladí ľudia. Čo bude vhodné ponúknuť im v dnešnej novej dobe, aby ich to zaujalo a pritom aj duchovne obohatilo? To je dosť náročná otázka, ktorá by mohla byť predmetom nášho uvažovania.

Jozef Kupka SDB
Foto: autor

Saleziánsku rodinu obnovuje

Panna Mária Pomocnica

Tretím listom dona Vigana je list k mariánskeho roku 1987/88, ktorý skoro sedem mesiacov prebiehal súbežne s oslavou storočnice jubilea

dona Bosca. Opakuje dôvody, ktoré viedli Svätého Otca k vyhláseniu mariánskeho roku, z ktorých najdôležitejší je: uvedomiť si osobitnú prítomnosť Panny Márie v našom živote (porov. RM 3). Prežívame nový začiatok, pri ktorom je potrebná a nevyhnutná „materská spolupráca Matky Božej“ (RM 49). Panna Mária spolupracuje s Božou milosťou od vtelenia až po završenie vykupiteľského diela Ježiša Krista.

V kalvárskom testamente Ježiša Krista si všimnime najmä materstvo a synovstvo. Matka je tým matkou, že

má jedinečný a neopakovateľný vzťah ku každému svojmu dieťaťu, čo je podstatná charakteristika materstva. Máriine materstvo sa tak každému javí ako dar, ktorý Kristus osobne dáva každému človekovi. Na kríži bolo totiž slávnostne ustanovené Máriino materské prostredníctvom a tiež synovstvo, t.j. zverenie sa veriacemu človeku Kristovej Matke. Toto oddanie sa jej možno uskutočniť rôznym spôsobom. Saleziáni to urobili „úkonom synovstva“ 14. 1. 1984.

Tento „úkon synovstva“ ako už vieme, odporúčal členom Združenia ctiteľov Márie Pomocnice aj don Bosco. On sám zostavil formulu pre tento úkon. Don Bosco mal totiž mimoriadne živé mariánske cítenie, v ktorom bolo obsiahnuté cítenie s Cirkvou z pohľadu Pomocnice kresťanov. Toto isté cítenie má mať každý salezián (porov. Stanovy SDB 8, 84, 20, 92, 34).

Úkon oddania sa saleziánov Panne Márii je v súzvu s encyklikou Redemptoris Mater. Úkon synovstva obsahuje tri momenty: trojičnú adoráciu a chválu, kristologickú prosbu i spomienku a synovskú dôveru a oddanie sa Pomocnici. Najprv spolu s donom Boscom obdivujeme nekonečnú lásku trojjedného Boha, Otca, Syna i Duchu Svätého, z ktorej don Bosco spoznal prvú časť hesla kongregácie „Da mihi animas“. Obdivuje Božie milosrdenstvo, ktoré pridružilo Pannu Máriu k dielu spásy.

V druhom momente formuly odovzdania si saleziáni pripomenuli úkon synovstva svätého Jána na Kalvárii a prosia Ježiša, aby si každý salezián vzal Máriu k sebe a s ňou stále žil. Tým si zabezpečí, že bude oprav-

divejším saleziánom v prebiehajúcej ťažkej dejinnej chvíli. Modlitba v treťom momente vyjadruje postoj dôvery voči Panne Márii, ktorej saleziáni majú venovať „vlastné veci“, aby ich ona zabezpečovala, ochraňovala a rozvíjala. Don Bosco totiž uistil saleziánov, že Najsvätejšia Panna je „zkladateľkou“ a bude aj „udržovateľkou“ ich kongregácie, pokiaľ jej budú dôverovať.

S Máriu nemôžeme zabúdať, pôjdeme správnou Kristovou cestou budovania kráľovstva. V deň, keď si saleziáni nanovo obnovujú svoju profesiu, napríklad pri duchovných cvičeniach, majú nanovo začať svoje povolanie. Osobitne vhodný moment pre obnovenie života spoločnosti a celej Saleziánskej rodiny je pre nás 80. výročie príchodu saleziánov na Slovensko. Don Bosco pri svätej omši v Sacro Cuore v Ríme vo vytržení, keď sa mu pred očami premietlo obdobie šesťdesiatdva rokov námah a obetí ďakuje a nanovo sa oddáva Pomocnici.

Giovanni Battista Lemoyne, životopisec a hlboký znalec dona Bosca, tvrdí, že tých šesťdesiatdva rokov nemohlo takto prejsť, keby medzi donom Boscom a Pomocnicou nebola bývala určitá dohoda pomoci. Každý salezián by mal mať s Pomocnicou takúto dohodu, aby plnil zodpovednosť, ktorá mu prislúcha v rámci cirkevných dejín a života Saleziánskej rodiny a aby mal vedomie, že Panna Mária je stále v jeho živote prítomná a že mu pomáha naplno prežívať svoje apoštolské zasvätenie. Každý salezián si preto často obnovuje úkon oddania sa Panne Márii Pomocnici.

Poznávame Združenie Márie Pomocnice

Pokračujeme v porovnávaní pôvodnej myšlienky dona Bosca o Združení Márie Pomocnice a ako chápe toto združenie dnes Saleziánska rodina. Porovnáваме články dnešných Pravidiel Združenia Márie Pomocnice, s pravidlami, ktoré napísal pre Združenie ctiteľov Márie Pomocnice don Bosco.

Šíriť úctu k eucharistickému Kristovi a k Panne Márii Pomocnici praktickým kresťanským životom

Článok 4 nových Pravidiel

1...v osobnom praktickom živote
2. Žiť a rozširovať úctu k Panne Márii Pomocnici v don Boscovom duchu a v súlade s obnovou saleziánskej rodiny.

5. Nasledovať Pannu Máriu vytváraním kresťanského prostredia vo vlastnej rodine prijímaním, modlitbou a pomáhať chudobnejším mladým a núdzným.

6. Prežívať každodenný život s evanjeliovým správaním, najmä ďakovaním Bohu za divy, ktoré neprestajne koná a vernosťou k nemu aj v čase ťažkostí a kríža podľa Máriinho príkladu.

Pravidlá z čias dona Bosca uvádzajú

1. ...zriadené združenie ctiteľov, ktorí sa zviazali prispievať k oslave božskej Matky Spasiteľa, aby si získali jej ochranu v živote a najmä v hodine smrti...

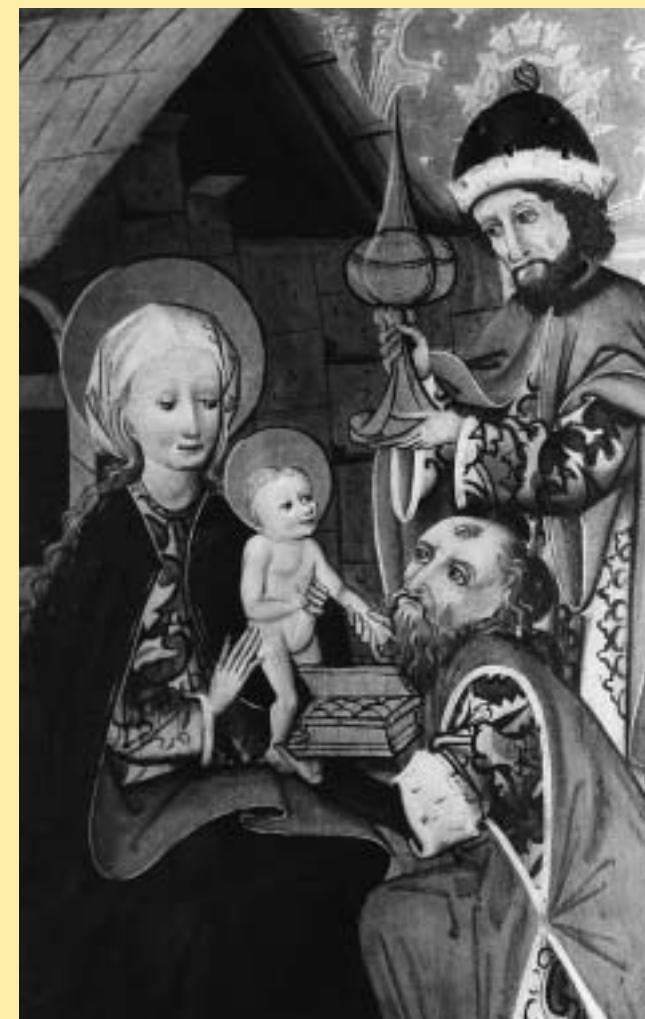
4. Rozširovanie ... organizovanie a pomoc pri organizovaní... to všetko sú veci, ktoré členovia chcú podporovať všetkými prostriedkami zodpovedajúcimi ich stavu.

5. Členovia sa budú s maximálnou starostlivosťou usilovať nerúhať sa a vyhýbať sa akémukoľvek rozho-

voru, ktorý by sa priečil náboženstvu... Rovnako sa snažia, nakoľko im to bude možné, odstrániť každú prekážku, ktorá by znemožnila sviatosti svätých dní.

6. Každý člen podľa rád katechetov a učiteľov duchovnosti je vrele povzbudzovaný často prijímať Eucharistiu a sviatosť pokánia každé dva týždne alebo raz do mesiaca a zúčastňovať sa denne na Svätej omši, nakoľko mu to povinnosti stavu dovoľia..

Žiť a rozširovať úctu k Najsvätejšej sviatosti a k Panne Márii Pomocnici svojim životom, ako k tomu povzbudzuje druhý bod 4. článku dnešných pravidiel, znamená žiť liturgickú úctu v praxi. Vo vzťahu k Panne Márii to znamená mať s ňou osobný vzťah. Ona je osoba vzkriesená, žijúca a aj po skončení pozemskej púti je v úzkom vzťahu so svojim

Synom Ježišom a s Najsvätejšou Trojicou. Don Bosco vo svojom prvom článku hovorí o motive takéhoto života, ktorí vidí v tom, že osobný vzťah pomáha získať si ochranu Panny Márie v tomto živote i v hodine smrti.

Vo vzťahu k Najsvätejšej sviatosti to znamená nasledovať Pannu Máriu v jej adorácii. Neustále vzdávať vďaky Bohu, že robí veľké veci v živote Cirkvi i jednotlivých veriacich, čo je vlastne prežívanie Máriinho Magnifikatu. Podľa štvrtého článku dona Bosca to treba robiť svojim angažovaním sa v živote Cirkvi podľa svojho stavu.

Podľa druhého bodu 4. článku dnešných pravidiel, život člena združenia má byť v súlade s obnovou Saleziánskej rodiny, ktorá neustále načiera do prameňov saleziánskeho povolania. Člen Združenia sa zaujíma o počiatky Združenia za čias dona Bosca, o základné motívacie pri jeho vzniku a spoznáva jeho evanjelizáciu a výchovný vplyv na mládež a ľudové vrstvy v dnešných časoch.

V piatom bode 4. článku dnešných pravidiel sa dáva dôraz na vytváranie kresťanského prostredia vo vlastnej rodine. Rodina je a bude základnou bunkou spoločnosti a Cirkvi. Aj keď sa zdá, že je v kríze, neznamená to, že túto krízu treba prehlbovať. Naopak, rodinu treba chrániť. Členovia združenia žijú v rodine a majú podiel na jej raste, na jej ťažkostiach i radoostiach. Vo vlastnej rodine je potrebné vytvárať ovzdušie viery. Don Bosco v 5. článku hovorí, aké majú byť naše reči a že máme povzbudzovať k sviatosti svätých dní, ktoré dnešná kultúra stále viac mení na dni nákupov a únikov od Boha.

Ján Zauška SDB
Foto: archív redakcie

Malý zázrak

DRAHÁ REDAKCIA ČASOPISU DON BOSCO DNES, RADI BY SME SA S VAMI PODELILI O NEOPÍSATEĽNÚ RADOSŤ, KTORÚ PREŽÍVAME, A ZÁROVEŇ POVZBUDILI VŠETKÝCH, KTORÍ MAJÚ PODOBNÝ PROBLÉM AKO SME MALI MY. NESTRÁCAJTE NÁDEJ A OBRÁŤTE SA NA PÁNA.

Nás lekári označili za neplodný pár a odporučili umelé oplodnenie. Keď sme začali pátrať a zbierať informácie, zistili sme, že z kresťanského hľadiska to nie je povolené. Preto sme poprosili o pomoc otca Tibora SDB o modlitby a obety svätých omší za Božie požehnanie. Okrem toho sme sa modlili aj deviatnik k sv. Dominikovi Saviovi, patrónovi kolísk, aby nám s tým pomohol.

Pred dvoma rokmi pri štedrej večeri sme sa vrúcne modlili, aby sme o rok na Vianoce boli traja. Dni pomaly ubiehali a naše prosby boli vypočuté. 3. januára 2004 sme videli pozitívny výsledok na tehotenskom teste. Pán nám preukázal svoju Božskú moc tri dni pred sviatkom Zjavenia Pána a dal nám novú nádej. Veľmi sme sa potešili, no mali sme aj strach, že to znova nevyjde. Stále sme tomu nemohli uveriť. Hovorili sme si, že sme ako neveriaci Tomáš: „Kým nevidím, neuverím.“

Dňa 14. augusta sa nám s Božou pomocou narodilo krásne dievčatko. Boli to neopísateľné chvíle v našom

živote. Zrazu bolo na svete to, po čom sme túžili už siedmy rok. Sme kompletná rodina. Po príchode domov z pôrodnice sa poniektorým z nás nedarilo zastaviť slzy šťastia a radosti. Pri krste sme jej dali meno Sára Dominika. Dominika preto, lebo bola vymodlená v Kaplnke sv. Dominika Savia u saleziánov v Humennom a Dominik Savio je jej patrónom. A meno z Biblie sme jej dali, lebo Abraháмова žena bola tiež neplodná. Jej meno sa nám zapáčilo, lebo jej životný príbeh sa týkal aj nás.

Sára sa narodila 14. augusta na vigíliu Nanebovzatia Panny Márie. Takže - vymodlené dieťa - biblický dátum - biblické meno. Keď sa narodila, bola búrka a strašne lialo. Akoby „Boh plakal“, že prišiel o jedného zo svojich anjelov, ktorého nám prenajal. No ako to už po búrke býva, vyšla krásna dúha a slniečko sa pekne usmialo. Boh sa na nás usmial.

Krajší darček k siedmemu výročiu svadby sme už nemohli dostať. Sedem znamená plnosť, asi preto sa na nás Pán usmial v tomto siedmom roku. Od začiatku tehotenstva sme sa modlili: „Bože, žehnaj naše dieťa, aby jeho život bol Tebe na slávu, jemu na spásu, nám na radosť a svetu na ošoh. Aby aj tí, ktorí v Boha neveria, uverili skrze toto požehnanie.“ „Proste a dostanete, hľadajte a nájdete, klopte a otvoria vám...“

Dnes má naša hviezdička už štyri mesiace a my stále nemôžeme uveriť, že je naša, aj keď len do času. Ďakujeme v prvom rade Bohu a všetkým, ktorí v modlitbách na nás mysleli.

Peter, Andrea
a Sára Dominika, Humenné
Foto: archív rodiny

Hudobná udalosť v šaštínskej bazilike

V NEDEĽU 3. OKTÓBRA BOLA „SLOVENSKÁ NOTRE DAME“ - BAZILIKA V ŠAŠTÍNE SVEDKOM NEVŠEDNEJ HUDBOJNEJ UDALOSTI - FESTIVALU ZBOROVÉHO UMENIA BASILICA CANTAT.

Usporiadali ho Saleziáni Dona Bosca - Slovenská provincia, Mestský úrad a Rímskokatolícky farský úrad v Šaštíne-Strážach spolu s tamojším zborom Gymnázia Jána Bosca - CANTICA NOVA SECUNDA.

Významné zborové telesá - MARTINSKÝ SPEVOKOL (dirigent Ján Leporis), AD UNA CORDA (dirigent Marián Šipoš), celoslovenský spevácky zbor ADOREMUS (dirigent Dušan Bill) prišli vzdať symbolickými 80 minútami spevu hold vďaka Božiemu milosrdenstvu a Presvätej Panne za požehnaných 80 rokov účinkovania saleziánov na Slovensku.

V prvom rade sedeli hostia najvzácnejší - predstavitelia domácej saleziánskej komunity. Podujatie počtil prítomnosťou provinciálny vikár don Štefan Wallner a básnik don Štefan Sandtner. Nechýbali ani osobnosti tzv. „saleziánskych legiend“.

Vyvrcholením festivalu sa stalo vystúpenie svetoznámeho BRATISLAVSKÉHO CHLAPČENSKÉHO ZBORU (dirigentka Magdaléna Rovňáková). Už samotný ich príchod so spevom spod chórovej empory baziliky elektrizoval prítomných. Na záver v mohutnom pléne zúčastnených umeleckých telies zaznel hymnus vďaka radostného polyfonického Alleluja od Wiliama Boycea. Po ňom nasledovala skladba Celý vesmír sa ti korí od Jozefa Strečanského. Jej autor - významný saleziánsky

dirigent, skladateľ a kazateľ, bol priekopníkom chlapčenského zborového spevu na Slovensku počas slovenského štátu. Auditórium radostným potleskom ocenilo prítomnosť jeho bývalých „speváčikov“ dona Rafaela Černého a emeritného profesora Augustína Nádashého.

Akordy spomínaného diela patrili aj na hrob Jozefa Strečanského - „saleziána s harmonikou“, ktorý spí svoj večný sen na saleziánskom cintoríne v Belgických Ardénach. Keď plénum spojených zborov prednášalo skladbu nezabudnuteľného muzikanta z milosti Božej, dona Štefana Olosa SDB „Nastokrát buď pozdravená, Pomocnica kresťanov“, pridala sa spontánne aj plná bazilika. Myšlienka festivalu BASI-

LICA CANTAT - BAZILIKA SPIEVA sa tým naplnila.

Po skončení boli dirigenti obdarovaní knihou „Naša Sedembolestná Matka“. Hodnotu daru zvýraznil akt odovzdávania, ktorý uskutočnil emeritný provinciál don Ernest Macák. Grandiózny program sprevádzal slovom autor projektu, moderátor Národného mužského zboru SZSU a dirigent CANTICA NOVA SECUNDA.

Ján Schultz
Foto: Adam Suchánek

■ ■ Vysoké Tatry ■ ■

STRETNUTIE TIROCINANTOV

V dňoch 10. - 12. októbra 2004 sa v Tatrách konalo celoslovenské stretnutie asistentov za účasti 13 mladých spolubratov (šiesti prváci, šiesti druháci a jeden tretiak) a dvoch bratov formovateľov Karola Maníka a Jána Čverčka. Asistenti sú bratia, ktorí pracujú dva alebo tri roky v oratóriách alebo na internátoch medzi mladými, ktorí prichádzajú k saleziánom. Tri príjemné dni sme strávili na najnižšie položenej vysokohorskej chate Plesnivec v Belianskych Tatrách. V ovzduší bratského prijatia sa prváci podelili o svoje prvé zážitky z apoštolských komunit, ostatní už so skúsenosťami druhého roka asistencie. Pobyt sme si spríjemnili aj menšou túrou na Chatu pri Zelenom plese, hoci niektorí si trúfali aj na výstup na Jahňací štít. Stretli sme sa s prvým októbrovým snehom a aj poriadne chladným počasím. Obohatení o skúsenosti bratov a povzbudení navzájom sa už tešíme na ďalšie stretnutie.

■ ■ Bardejov ■ ■

STRETNUTIE KOADJÚTOROV

1. - 3. októbra sa v Brezovke pri Bardejove v príjemnom prostredí stretla skupina slovenských koadjutorov. Zúčastnilo sa ho 15 bratov z celej provincie. Stretnutie sa začalo v piatok večer vytvorením živej atmosféry, ktorá spontánne vyústila do hlbokého spánku. Druhý deň sa niesol, ako to už u koadjutorov býva zvykom, v znamení práce a bratského podelenia. Dôkazom horlivej práce pri hrabaní trávy z miestneho futbalového ihriska bolo aj niekoľko polámaných hrablí. Koadjutorov bol navštíviť aj zodpovedný za formovanie saleziánov na Slovensku „Gabo“ Maník SDB. Zaujímalo ho, čím žijú koadjutori, s akými starosťami i radosťami sa stretávajú vo svojej činnosti i zasvätenom živote a aké predstavy majú do budúcnosti v prežívaní svojho povolania. Nedelnú svätú omšu spolu s tamojšími ľuďmi koadjutori slávil v susednej dedinke, odkiaľ sa znovu rozišli do širého Slovenska a, dúfajme, i ďalekej Sibíre.

■ ■ Bratislava ■ ■

TEOLÓGOVIA S DONOM CHÁVEZOM

Don Chávez počas svojej návštevy na Slovensku zanechal v mnohých mladých hlboké zážitky z prítomnosti súčasného nástupcu dona Bosca. V nedeľu 14. novembra zavšil svoj bohatý program spoločnou večerou a bratským stretnutím so spolubratmi, študentmi teológie na SALESE. Pripravili si rôzne zábavné scény a hudobné vystúpenia. Večer zakončil modlitbou a pekným večerným slovom. V pondelok ráno slávil Eucharistiou spoločne s ďalšími kňazmi-vychovateľmi študentov. V príhovore spolubratov povzbudil k zodpovednej príprave na prijatie sviatosti kňazstva, aby boli svätými saleziánskymi kňazmi pre dnešných mladých. Kňazi, ktorí majú byť pripravení na posväcovanie dnešnej Európy. Po raňajkách udelil don Chávez rektorské voľno, a tak študenti nemuseli ísť do školy. Vďaka don Chávez za sprítomnenie dona Bosca!

Z homílií

hlavného predstaveného

PONÚKAME NIEKOLKO MYŠLIENOK Z PRÍHOVOROV DONA CHÁVEZA POČAS NÁVŠTEVY V KOŠICIACH A BRATISLAVE.

Košice - 13. novembra 2004

V tento deň si pripomínáme dátum prvej saleziánskej misionárskej výpravy, ktorá odchádzala z Janova 13. novembra 1875 do Buenos Aires (Argentína), slávime pamiatku prvých saleziánskych svätých mučeníkov biskupa Alojza Versiglia a kňaza Kalixta Caravaria, ktorí zomreli v Číne.

Isteže sme sa všetci nenarodili, aby sme dostali milosť mučeníctva. Ba ani ju podľa dona Bosca nemáme vyhľadávať. Avšak všetci sme povolani, aby sme boli svedkami Pána Ježiša a jeho evanjelia, a to svojím životom, ba aby sme boli pripravení, keby prišla na to chvíľa, vyliat i svoju krv.

Nesmieme nikdy zabúdať, že Cirkev sa často prejavuje ako protikultúrna skutočnosť v tom zmysle, že prináša evanjelium, ktoré nevyhovuje určitej mentalite sveta. Touto svojou paradoxnou charakteristikou, ktorá sa veľmi jasne javí v reči Pána Ježiša na hore v Evanjeliu podľa Matúša, a v jeho reči na rovine v Evanjeliu podľa Lukáša, spočíva práve jej prorocká sila a jej súčasný význam.

Zaiste, odvaha postaviť sa proti bežnej mentalite, poukazovať na určité zaužívané, avšak nie menej nespravodlivé spôsoby konania, prináša so sebou určitú osamotenosť, určité odmietnutie, ba v niektorých prípadoch prenasledovanie a dokonca i smrť. Takto to naozaj skusujú toľkí bratia a sestry v rozlič-

ných častiach sveta. Pridržiajúc sa toho, čo povedal Pán Ježiš v reči na hore, zvlášť v blahoslavenstvách, by sme sa mohli vtedy, keď veriaci nie sú nijakým spôsobom prenasledovaní ani opovrhovaní a vyradovaní na okraj spoločnosti spytovať, či sa nespreneverili svojej prorockej úlohe. Ten, kto je spoluvníkom na hriechoch dnešného sveta, kto nepríčinuje nijakú neprijemnosť, kto neuvádza do krízy, kto nepoukazuje na dramatické problémy, ktoré nás trápia, o ktorých nikto nechce hovoriť, ten riskuje zradiť evanjelium.

Autentickú vieru však vždy sprevádza mučeníctvo, svedectvo prežívané v každodennom živote, v plnení svojich povinností, v sociálnej a cirkevnej angažovanosti. Netreba zabúdať, že mučeníci včerajška i dneška, tí, ktorí boli kanonizovaní, aj tí, ktorí neboli úradne uznaní za takých, nie sú iba slávou Cirkvi, ale aj bodom, na ktorý sa majú vzťahovať všetci veriaci, pretože sú povolani svedčiť o vlastnej viere v akýchkoľvek okolnostiach života.

Bratislava - 14. novembra 2004

Mám radosť, že môžem predsedieť sláveniu tejto Eucharistie tu v Bratislave, aby sme spolu, Saleziánska rodina a mládež, vzdávali chválu a vďaka Pánovi za 80 rokov provincie na Slovensku. Pán bol s nami dobrý a sme šťastní. Požehnal hojne našu saleziánsku prítomnosť, ktorá sa rozrástla po celej krajine, ba rozšírila sa až do Aldanu

a Jakutska v Rusku a do Baku v Azerbajdžane, a to vďaka rozkvetu povolani, ktorý ju vždy charakterizoval.

Osobitná vďaka patrí Panne Márii Pomocnici, patrónke tejto provincie, ktorá predišla, sprevádzala a chránila komunity, spolubratov a mladých, predovšetkým v ťažkých rokoch vojny a komunizmu.

Dnes je Slovensko súčasťou novej Európy, a tak sa rozhodlo písať novú stranu svojich dejín a pokračovať v nových okolnostiach na ceste pokoja, demokracie a rozvoja. Vyslovujem vrúcné želanie, aby sa viera slovenského ľudu vedela pevne udržať v novej sociálnej, politickej a ekonomickej situácii a mohla takto pomáhať navrátiť dušu tejto Európe, ktorá odtála svoje kresťanské korene.

Milovaní spolubratia, členovia saleziánskej rodiny, milovaná mládež, 80 rokov vytvára v živote jednej spoločnosti ako je naša dôvod, aby sme boli vďační Bohu spolu so slovenským ľudom, ktorý vedel prijať a milovať synov dona Bosca, s toľkými, čo umožnili písať tieto dejiny. 80 rokov je aj príležitosťou obnoviť naše angažovanie sa do budúcnosti. Chceme byť blízko mladých. Chceme ich privádzať ku Kristovi a dávať im Krista. Panna Mária Pomocnica nech naďalej vedie a požehnáva všetkých a každého z vás.

Preklad: don Štefan Šilhár SDB

Foto: Stanislav Vinter

Čo s novým rokom?

AKÝSI CHLAPČEK NAŠIEL NA BREHU MORA MEŠEC
PLNÝ DIAMANTOV. ZAČAL SI ICH OBZERAŤ.

„Aké zvláštne kamene...“ skríkol prekvapený. Nepoznal ich. Potom pozrel na more a dostal nápad. Začal hádzať drahokamy do mora. Na vode sa tvorili kruhy a dieťa bolo očarené.

„Juj, to bolo pekné... Ešte raz, ešte...“ A chlapček hádzal a hádzal...

Zrazu išiel okolo náhodný chodec. Všímol si, čo dieťa drží v ruke.

„Počkaj, to, čo držíš v ruke, je veľmi cenné. Ak to neodhodíš, môžeš byť veľmi bohatý.“

Priatelia, začíname nový rok. Je v ňom 365 dní, ktoré máš v mešci. Deň, ktorý držíš v ruke je veľmi cenný. Ak ani jeden neodhodíš, môžeš byť veľmi bohatý. Čas má obrovskú cenu. A predať z dní, ktoré sú pred nami, niektoré majú pre nás väčší význam. Určujú naše životné smerovanie. Sú to nedele.

ČO S NEDELOU?

„Kedy začal mravný úpadok v Anglicku?“ pýtali sa známeho anglického novinára.

„Vtedy, keď sme začali znevažovať nedeľu,“ odpovedal pohotovo.

„Hm, zaujímavé... Ale už v sobotu sa pripravujeme na nezvládnutie nedele: často flámujeme, pozeráme televíziu až po vypnutie signálu. Príde nedeľa a v nej sa dospáva. Rodinná atmosféra je fuč,“ dokončil ďalší.

Priatelia, na svete je **jeden spoločný problém - rodina**. Rýchle tempo života,

existenčné ťažkosti, tisíce rôznych ponúk, rôzne osobné záujmy... a ďalšie a ďalšie iné skutočnosti zriedujú rodinné vzťahy. Mnohí z vás to cítia. Prosia o radu, ako dať tu svoju rodinu dohromady, ako obnoviť v nej vzťahy. V začiatku nového roka je to dobrá výchovná téma. Patrí sa naplánovať prežitie roka. Začnime od nedele. A to aj preto, lebo prežívame Rok Eucharistie!

ZNÁMA PESNIČKA

„Nemám čas, nestíhol som to, dokončím to v nedeľu.“ To je známa moderná pesnička.

„Rýchlo, rýchlo, pridaj,...“ to je refrén dnešnej doby.

Človek sa správa ako vysokoproduktívna mašina. Pracuje podľa vzorca „príjem - výbuch - výfuk - oddych“. Je hyperaktívny, často bez osobného vzťahu s ľuďmi i s Bohom. Osobné potreby sú dnes také obrovské, že keď niet času naplniť ich cez týždeň, človek siaha na nedeľu. Tam vidí časovú rezervu. Stráca však rovnováhu a spúšťa **kolaps spoločnosti! Bolo to vždy tak?**

BOŽÍ SCENÁR

Na počiatku stvoril Boh nebo a zem - vesmír. Tu povedal Boh: „Buď svetlo!“ a bolo svetlo. Potom: „Buď obloha uprostred vôd...“ A stalo sa tak. Nasledoval príkaz: „Vody, ktoré ste pod nebom zhromaždíte sa na jedno miesto a ukáž sa súši!“ A ešte: „Zem, vyžeň trávu, rastliny...“ (porov. Gn 1, 1-13).

Vo štvrtý deň Boh stvoril ďalšie priestory.

V piaty naplnil vody množstvom žívých tvorov a vzdušný priestor vtákmi... V šiesty deň naplnil zem tvormi. **Náš Nebeský Otec na nás nešetril!** Od začiatku nás zahrnul láskou. A nakoniec stvoril Boh človeka na svoj obraz. (porov. Gn 1, 14-27) **V siedmy deň** odpočíval od všetkých diel, ktoré urobil. I požehnal siedmy deň a zasvätil ho (porov. Gn 2, 2-3).

BOŽSKÁ SYMFÓNIA

Biblický opis stvorenia znie ako symfónia: „Boh nám tvorí dom. Päť dní robí komnaty a zariaďuje ich. V šiesty deň uvádza do nich svoje deti (ľudí) - kráľovského syna a dcéru - Adama a Evu. **V siedmy deň sa chce s nimi porozprávať, zopakovať im vyznanie lásky.** Je to dôležité, lebo bez nej by neporozumeli stvoreniu. Preto im dáva príkaz na oddych. Lebo stretnutie potrebuje čas.“

Napriek zlyhaniam prvých i tých ďalších ľudí, nám Boh pridá ôsmy deň. Nastane vo večnosti. Boh tvorí nové priestory a tvorí pre ne nových ľudí. Nové stvorenie vzniká vďaka Ježišovej smrti a zmŕtvychvstaniu. Ježiš je Nový Adam. V jeho tele spojil stvorený svet a lásku. Vďaka Kristovi máme predĺžený čas nášho bytia - večný život. Aj to slávime v nedeľu! **Aká krásna je teológia voľného času.**

AJ VOLY ZDOCHÝNALI

Francúzsky revolucionár hovorí k ľudu:

„Aby sme viac vyrábali, zavedieme desaťdňový pracovný týždeň.“ Nikto neodporoval. Roľníci sa preorientovali na nové zákony, ale po čase začali chodiť na úrady:

„Nemôžeme tak ísť ďalej... Voly nevládzu, zdochýnajú.“

Sedemdnňový rytmus máme v sebe kdesi hlboko zakódovaný. Ustanovil ho Boh pre človeka. **V ten deň sa má ponoriť do dobroty vecí, ktoré Boh stvoril preň. Ale má aj zdvihnúť oči a pozrieť vyššie.** V siedmy deň má človek čas na odhalenie mysli svojho bytia. Má preveriť, či ide správnym smerom. Je to deň na zmenu myšlienok. Je tu priestor, aby v sebe roztopil hnev, závisť, nenávisť, strach... Zmena človeka nastáva aj cez vzťahy. Preto sa majú ľudia navštevovať, budovať rodinu...

PROBLÉM NESVÄTENIA NEDELE JE HLBSÍ, AKO SA ZDÁ

„Pán doktor, neviem, čo so sebou... Ak sa zastavím v činnosti, mám dojem, že sa zbláznim.“ vychýlil pacient svoje ťažkosti.

„Hm... Viete, byť sám so sebou?“

„A to je čo?“

„Aký je váš štýl života?“

„Taký obyčajný...“ A pacient začal vymenovať čo robí.

„Veď vy neustále kupujete, predávate, čosi vyrábate, zapchávate si uši lomozom... Ak chcete prežiť, mali by ste skríknúť: Zastavte zemeľu, chcem vystúpiť...“

Boh vie, aká je pre nás láska nevyhnutná. Preto vytvára pre ňu časový priestor v treťom prikázaní Desatora: **„Pamätaj, že máš svätých sviatočných dní!“** (Porov. Ex 20, 8-10.) Akoby mi v ňom povedal: „Nebudeš sa stále švať za robotou. Oddychni si. Máš právo žiť pokojne a zdravo. Chcem sa s tebou stretnúť bez náhleňa. Pokochaj sa nad tým, čo som pre teba stvoril. Príď na rande' so mnou a so svojimi spoluveteriacimi. Porozprávame sa o živote. Veď som tvoj Otec...“ A preto sa v tento deň máme odpútať od všetkého, čo nás odťahuje od Boha. Preto je v nedeľu a prikázané sviatky zakázané robiť námahavé, hlučné práce. Človek sa nemá báť ticha! Ba musí sa naučiť **žiť meditativným spôsobom.** Potom objaví, aké krásne je stretnúť sa s človekom, s priateľmi, s Bohom...

NEDELA JE BOŽÍ DAR

Pýta sa kostolník kňaza: „Idete svätú omšu slúžiť alebo sláviť?“

„Sláviť,“ znela odpoveď. „Tak vám dám viac vína.“

Nedeľu nazývali prví kresťania Deň Pánov. Aj dnes kresťania poznajú tento ešte vyšší rozmer nedele: Ďakujú Kristovi za záchranu - spásu. Robia to spoločne vo svätej omši, kde sa sprítomňuje jeho obeta a tiež sa tešia z jeho zmŕtvychvstania. Po náročnej šesťdňovej práci nás Boh chce obohatiť nádhernými pocitmi, ktoré vznikajú v jeho prítomnosti a zo vzťahov s blížnymi. Niekde som čítal úžasnú

pravdu: Ak si dáš ukradnúť nedeľu, dáš si ukradnúť Krista. V nedeľu sa oplatí patriť Bohu. Lebo aká je tvoja nedeľa, taký je aj tvoj život.

MINIRECEPT NA VZŤAHY

„Moje nervy. Tí ale zavýjajú...“ zabadákal Karol pred kolegom.

„O čom to hovoríš?“

„O deťoch doma. Každý je akýsi podráždený, nevrlý...“

„Skús sa s nimi hrať! Ja som to skúsil, a vzťahy sa vylepšili,“ poradil mu priateľ.

Ak neviete ani vy čo s rodinou či partiou, skúste to s hrou. Nedeľa vytvára čas aj na hru. Pri nej sa človek uvoľní, nadväzuje priateľstvá...

VRAJ SA STALO

Ruský vojak sa počas vojny ocitol na svätej omši... A prišiel práve na kázeň. Po desiatich minútach to už nevydržal a skríkol na kňaza:

„Stačí propagandu, dávaj muzyku...“

A tak to teraz všetko skúsme dať do perspektívy: Pre rodinu má obrovský význam nedeľa. Je dobré, ak si premyslite, čo s ňou. Nezapudnite si nájsť čas na: svätú omšu, spoločnú modlitbu, porozprávanie sa, výlet, hru, návštevu, dobrú knihu... V nedeľu sa patrí osláviť rodinné udalosti, na ktoré počas týždňa nebol čas: meniny, narodeniny, úspechy v práci... Skúste to, a o rok uvidíte, ako sa to oplatilo.

A NEZAUDNITE NA HUMOR

Sedí chlap v kostole, ruky má rozťahnuté a nohy položené na lavici pred sebou. Zbadá to kostolníčka a hneď naňho spustí:

„Čo to má znamenať? Ako to sedíte... Neviete, že ste v kostole? Odkiaľ ste prišli? Muž s námahou povie: „Aúúú... rovno z chóru.“

Priatelia, myslím, že som vás aspoň trochu motivoval, ako prežiť nedeľu a počítať s ňou pri výchove.

Zdraví vás **Jozef Luscoň**
Foto: archív redakcie

Život

V NÁŠ SPOLUBRAT LADISLAV BARANYAI STRÁVIL OBDOBIE OD SEPTEMBRA 2003 DO AUGUSTA 2004 V JERUZALEME. V TELEVÍZNYCH SPRÁVACH SLEDUJEME ČASTO DRAMATICKÉ ZÁBERY Z TEJTO OBLASTI. AKO VŠAK PREŽÍVAJÚ SVOJ KONKRÉTNY ŽIVOT A SVOJE NÁBOŽENSTVO JEDNODUCHÍ ĽUDIA, KTORÍ TU BÝVAJÚ?

Zaslúbennej zemi

Čo bolo cieľom tvojho takmer ročného pobytu v Jeruzaleme?

Po dlhšej práci v oblasti pastorácie mládeže u nás doma na Slovensku, som chcel lepšie spoznať život náboženských spoločností, ktoré vychádzajú z biblickej tradície. Myslím tu najmä na židovské a mesiánske komunity, ale aj na východné kresťanské cirkvi. Už dlhšie ma viac zaujímali kresťania používajúci vo svojej liturgii sýrsky jazyk, ktorý je veľmi blízky aramejčine - materinskému jazyku Ježiša Krista. Keď som sa s viacerými ľuďmi o svojej ceste a štúdiách radil, odporúčali mi Jeruzalem. Dal som si poradiť a môžem povedať, že som sa nesklamal.

Keďže išlo o moju prvú cestu do Svätej zeme, chcel som spoznať krajinu, ktorú si vybral Boh ako miesto splnenia svojich prisľúbení - krajinu Abraháma, Ježiša, prvej Cirkvi. Samozrejme popri tom som chcel aj navštevovať vhodné biblické programy a kurzy.

Zúčastňoval si sa na nejakom organizovanom programe?

Celý program, na ktorý som sa prihlásil, robila rehoľná spoločnosť

sestier Našej Panej zo Siona (Notre Dame de Sion). Už viac rokov pripravujú biblické programy pre rehoľníkov, rehoľné sestry a kňazov, ktorým ich spoločnosť po určitom čase služby poskytla čas na duchovnú obnovu vo Svätej zemi. Ide o tzv. sabatický čas, ktorý obyčajne trvá niekoľko mesiacov. Je to naozaj jedinečná príležitosť navštíviť túto krajinu a stretnúť a spoznať sa tu s kresťanmi rôznych komunít z celého sveta. Náš kurz prebiehal v Starom Jeruzaleme na mieste zvanom Ecce Homo, na Via Dolorosa, podľa tradície v blízkosti miesta, kde bol Ježiš predvedený pred Pilátom. Tu majú sionské sestry nielen svoj dom a priestory, v ktorých program prebieha, ale aj zaujímavé archeologické pamiatky z prvých storočí (cisterna vybudovaná za vlády kráľa Herodesa Veľkého, Lithostrotos - kamene z nádvorja, na ktoré bol predvedený Ježiš).

Spoločnosť sionských sestier bola založená v roku 1843 Theodorom Ratisbonom zo Štrasburgu, konvertitom zo židovského náboženstva na

Betlehem - miesto narodenia Ježiša Krista

kresťanstvo, ktorý sa stal kňazom. Neskôr sa k nemu pridali aj jeho brat Alfonz a spoločne založili túto spoločnosť. Ich úmyslom bolo pripravovať židom cestu k obráteniu a prijatiu katolíckej viery. Po II. vatikánskom koncile sa však postoje Katolíckej cirkvi k židovstvu zmenili. Od pôvodnej snahy privádzať židov k prijatiu kresťanstva, sa prešlo k dialógu s nimi. Všetko je to v duchu dokumentov II. vatikánskeho koncilu, ktoré židov nepredstavujú ako Bohom zavrhnutý ľud. Katolícka Cirkev považuje židov za dedičov Božích prisľúbení. Uznáva, že Boh im pôvodné prisľúbenia neodňal. Napriek tomu, že židia nespoznali v Ježišovi z Nazareta mesiáša, Katolícka cirkev rešpektuje ich náboženskú svojbytnosť a predchádzajúcu snahu o konverziu židov zmenila na bratský dialóg s nimi. Táto zmena v postoji Katolíckej cirkvi je taká významná a oceňovaná zo strany židov, že predstavuje úplne novú kapitolu vo vzťahoch medzi židmi a katolíkmi.

V Palestíne a Izraeli sú prítomné tri veľké náboženstvá. Aký vplyv na život v tomto regióne majú kresťania?

Podiel kresťanského obyvateľstva v Izraeli je veľmi malý, okolo 2,5 %. Z politického hľadiska je ich vplyv na život v tejto krajine minimálny. Zo

svetového hľadiska možno hovoriť o určitom vplyve, nie však politickom. V súčasnom Izraeli žije okolo 4,5 milióna Židov a viac ako milión Nežidov, teda najmä Palestínčanov - moslimov. Na okupovaných územiach Gazy a Zajordánska žije asi 2,5 milióna Palestínčanov, ktorí sa snažia o založenie svojho štátu. V Izraeli okolo 40% Židov praktizuje svoje náboženstvo. Aj keď sa na celom území Izraela, resp. Palestíny, veľmi bolestne prepletá história troch svetových náboženstiev - židovstva, kresťanstva a islamu, predsa tým najcitlivejším miestom je Jeruzalem.

Pre moslimov je to po Mekke a Medine tretie najdôležitejšie kultové miesto. Po zbúraní jeruzalemského chrámu v roku 70 Rimani kresťania nevenovali priestoru bývalého židovského chrámu žiadnu pozornosť. Miesto sa stalo doslova smetiskom. Až po príchode islamu bolo toto miesto očistené a boli na ňom postavené Dóm Skaly (okolo r. 690 za vlády kalifa Abd El Malika) a mešita El Aksa (postavená o 20 rokov neskôr). Pre islam, ktorý čerpal zo židovstva i kresťanstva, bola história tohto miesta dôležitá. Istý prednášateľ - moslim nám povedal, že Mohamed sa nestal kresťanom len preto, že videl nejednotu, rozbitosť a náukové boje kresťanských cirkví. To ho viedlo k zaujatiu kritického postoja ku kresťanstvu i k jeho náuke o Najsvätejšej Trojici, ktorej chápanie bolo predmetom sporu kresťanov. Keď som spomenul Dóm Skaly, ide o známu svätyňu s veľkou zlatou kupolou z panorámy Jeruzalema. Tu sa podľa tradície nachádza miesto, kde mal Abrahám obetovať svojho syna Izáka. S týmto miestom je spojená aj viera moslimov o Mohamedovej nočnej púti do neba.

Chrámová plošina dnes patrí do moslimskej časti Jeruzalema. Aj keď je strážená izraelskými policajnými hliadkami, náleží moslimom. V súčasnej politickej situácii nie je dovolené ani kresťanom, ani židom vstupovať do Dó-

mu Skaly a do mešity El Aksa. Na chrámovú plošinu môžu ísť kresťania len v nedeľu dopoludnia. Pre židov zostáva miesto bývalého Jeruzalemského chrámu stále posvätným priestorom. Keďže nemajú k nemu prístup, pri rôznych slávnostných príležitostiach prichádzajú k Múru nárekov - miestu, ktoré je najbližšie k miestu pôvodného chrámu. Základná časť tohto múra pochádza z čias Herodesa Veľkého.

Ako prežívajú tieto skutočnosti a napätia bežní ľudia?

Izraelsko-palestínsky konflikt vníma každý, kto tam žije. Jeho bezprostredné dôsledky v každodennom živote pociťujú a znášajú najmä Palestínčania. Židia viac-menej cez médiá sledujú to, čo sa deje. Židia nepociťujú dôsledky tohto konfliktu v takej miere ako napr. Palestínčania prichádzajúci z okolitých miest za prácou do Jeruzalema. V celej krajine je veľa hraničných prechodov („check point“) z autonómnych palestínskych oblastí na územia pod plnou správou Izraela. Nie zriedka bývajú tieto kontrolné stanovištia - hraničné prechody - zatvorené. Často sa stane, že ľudia z Betlehema alebo Betánie nemôžu ísť do práce. V jednej takejto hraničnej oblasti som asi týždeň pred mojim návratom na Slovensko videl okolo stovky mužov, ktorí sa skrývali vo veľkej záhrade a čakali, kedy sa policajná hliadka vzdiali. Je to ponižujúce, keď dospeli

Betlehem - slávnosť Zjavenia Pána

muži musia akoby kradmo chodiť do práce a musia sa bezdôvodne skrývať pred policajnými hliadkami, ktoré hocikde v meste kontrolujú Palestínčanov. Nezriedka ich podľa ľubovôle zadržia na dlhší čas bez toho, aby udali nejaký dôvod. Pri každom prechode kontrolným stanovištom pociťujú Palestínčania diskrimináciu. Je to pre nich stresujúce. Ako je známe, za posledné roky sa veľmi znížil príchod turistov a pútnikov. Mnohí Palestínčania žili z turistického ruchu. V súčasnosti však nemajú komu svoje produkty predávať. Palestínčania sa v súčasnosti dostali do pozície väzňov. Ich mestá sú od sveta odrezané 8 metrov vysokým múrom. Naproti tomu Židov sa konflikt dotýka najmä tak, že si nemôžu byť svojou bezpečnosťou istí. Vychádzajú z predpokladu, že moslimovia ich budú stále považovať za votrelcov a nikdy neuznajú ich nárok na vlastnú krajinu.

Jeruzalem - chrámová plošina

Jericho

Zrúcaniny starovekého mesta Jericho

Hrozí nebezpečenstvo aj zahraničným turistom a pútnikom?

Čo sa týka bezpečnosti, ako pútnik by som sa neobával. Niektoré miesta ako Jericho alebo aj Betlehem sa môžu stať ťažšie prístupnými či úplne neprístupnými ako Nablus alebo Hebron. Nejde však o nejaké ohrozenie. Čo sa týka Galiley, tam je situácia pokojná. Do Samárie (Nablusu) nie je vstup pre pútnikov povolený.

Nájdu sa tam aj napriek takým veľkým napätiam nejaké príklady vzájomnej spolupráce medzi Židmi a Palestínčanmi?

Väčšina Palestínčanov aj Židov si uvedomuje abnormálnosť tejto situácie. Zvlášť niektoré zásahy Izraela, ako je búranie rodinných domov civilnému obyvateľstvu buldozermi, vyvoláva odpor aj u mnohých Židov. Od skončenia vojny v roku 1967 bolo zbúraných okolo 10 000 rodinných domov Palestínčanov. To sú desiaty tisíce hlboko zranených ľudí. Dom je vlastníctvom človeka, s ktorým je najužšie spojený. Zničiť niekomu

tou je, že jej zakladateľom je Žid Jeff Helper.

V krajine pôsobí aj Israeli-Palestinian Bereaved Families Forum Supporting Peace - organizácia združujúca osoby z oboch znepriatených strán, ktorým boli počas intifády zabité blízki príbuzní. Vznikla so zámerom podporovať prekonávanie predsudkov, nevráživosti a nepriateľských postojov, ktoré k ničomu nevedú. Neokončiace sa vzájomné odplácanie konflikt len prehľbuje. Táto organizácia pripravuje napríklad pre deti tábory, do ktorých prichádzajú spolu Izraelčania i Palestínčania. Deti sa tam učia navzájom sa stretať, chápať a zbavovať predsudkov. Nebáť sa toho druhého, nezaujímať nepriateľské postoje. Organizácia šíri novú kultúru vzťahov aj prostredníctvom škôl.

Čo tá počas tvojho pobytu najviac oslovilo z oblasti duchovného života miestnych obyvateľov?

Veľmi ma prekvapila príjemná atmosféra ľudí zhromaždených v synagóge na modlitbách. Pri vstupe sa

neklaká ani sa nerobia žiadne úklony. **L u d i a**

dom znamená dotknúť sa jeho najcitlivejšieho miesta. Na obranu takto postihnutých rodín vznikla organizácia Israeli Committee Against House Demolitions (ICAHD), ktorá pomáha Palestínčanom znovu postaviť ich zbúrané domy. Kuriozitou je, že jej zakladateľom je Žid Jeff Helper.

sú uvoľnení. Je tam pokoj, deti zvyknú sedieť pri svojich rodičoch. Synagógálne modlitby a spevy sú oslobodzujúce a radosné. Sú viac vďakou a oslavou ako prosbou. Zapájajú sa do nich všetci členovia spoločenstva. V určitých momentoch, napríklad keď spievajú „šema“, t.j. „Počuj, Izrael, Pán, náš Boh, je jediný Pán!“ (Deut 6, 4) sú veľmi sústredení. Aj keď niekto príde trochu neskôr, ostatní sa s ním neformálne zvitajú. To, že liturgia beží, nie je prekážkou, aby s ním prehodili pár priateľských slov. Alebo aj rabín, keď vedie liturgiu a príde k nemu nejaké dieťa, je preňho úplne prirodzené, že to dieťa objíme, alebo pohladí. Ľudia v synagóge, ktorí majú niečo povedať alebo zaspievať, nie sú napätí ani nemajú trému.

Slávenie soboty - šabatu - začína v piatok večer liturgiou v synagóge. Ťažiskom slávenia je však obradná večera v rámci rodiny. Židovské rodiny sú v piatok večer pospolu. Hlavná synagógálna liturgia prebieha v sobotu dopoludnia. Sú to predovšetkým modlitby žalmov, čítanie z Tóry a slávnostný sprievod s Tórou (zvítok piatik Mojžišových kníh). Ľudia sa dotýkajú Tóry modlitebným šalom (tallit) alebo knižkou a vzápätí ich pobožkajú. Niekoľko pozvaných jednotlivcov z nej potom spieva určité pasáže. Tento spev si samozrejme vyžaduje aj istú prípravu.

Rabín nemá postavenie kňaza ako u nás. Niekedy prenechá vedenie celej liturgie niekomu inému. Je len členom tohto spoločenstva, ktorý je určitým spôsobom zodpovedný za priebeh liturgie a náboženský život spoločenstva. Nemá privilegované právomoci takého charakteru ako kňaz alebo biskup. Skôr je v postavení otca. To všetko, čo robí rabín, môže robiť hocikto iný. V trochu osobitnom postavení sa nachádzajú „koheni“ - „kňazi“ bývalého Jeruzalemského chrámu, ktorých výsadným právom je udeľovať „kňazské“ požehnanie. Keď je v synagóge prítomný

kohen (muž z kňazského rodu), ktorý po zbúraní Jeruzalemského chrámu už svoju pôvodnú funkciu nevykonáva, v určitom momente je vyzvaný, aby toto požehnanie udelil.

V sobotu doobeda má obyčajne niekto v synagóge pripravený príhovor. Môže podať nejaký komentár alebo vysvetlenie k textu či k nejakej udalosti. Celé zhromaždenie trvá okolo dvoch hodín. Niekedy je spojené s malým pohostením.

Po zbúraní Jeruzalemského chrámu sa centrom židovského kultu stala rodinná liturgia. Synagóga nie je hlavným priestorom kultu. Synagóga bola pôvodne spoločenskou miestnosťou vyhradenou na stretanie sa obce z rozmanitých dôvodov. Z hľadiska kultu je však najdôležitejšia liturgia šabatového rodinného stolovania.

Nechcú židia znovu postaviť chrám a obnoviť obety?

Sú určité skupiny, ktoré nostalgicky pozerajú na chrám a čakajú, kedy Boh zasiahne a dá židom možnosť obnoviť chrám. Väčšina židov sa však na takéto predstavy pozerá skôr s úsmevom. V Jeruzaleme existuje aj viacero mesiánskych spoločenstiev. Väčšinou sú to židia, ktorí prijali Ježiša za Mesiáša a Božieho Syna. Vedúci takéhoto spoločenstva je obyčajne pôvodom Žid, ktorý sa v ťažkej životnej situácii stretol s Ježišom a veľmi intenzívne prežil vlastnú konverziu. Mesiánske spoločenstvá sa podobajú trochu turíckym hnutiam. Sú veľmi vitálne, ale i rôznorodé. Prijatie Ježiša nie je pre nich odklonom od židovstva, ale jeho naplnením. Počet ich členov v Izraeli sa odhaduje na 10-tisíc.

Ako sa môže v budúcnosti uskutočniť proroctvo, že Izrael sa obráti k Ježišovi Kristovi?

Veľakrát som sa ako kresťan stretol s naozaj priateľským prijatím zo strany židov a spomenul som si pritom na Ježišove slová: „Kto vás prijíma, mňa prijíma a kto mňa prijíma, prijíma toho, ktorý ma poslal.“ (Mt 10,40; porov. Jn 13,20) Prečo by sa tieto slová nemali vzťahovať aj na židov? Ak teda prijímajú nás kresťanov, tak v nás prijímajú aj Ježiša Mesiáša. A ak jeho, tak potom aj toho, ktorý ho poslal. Mesiáš je tajomstvom identity každého kresťana (pozn.: termíny *mesiáš*, *christos* a *pomazaný* znamenajú to isté a termín *kresťan* je odvodený od *Krista*). V súčasnosti je aj v Izraeli veľa kresťanov, ktorí sa zaujímajú o židovstvo a židia ich veľmi priateľsky prijímajú. Nie je to začiatok novej éry a znak blížiaceho sa Božieho kráľovstva? Prijatie Mesiáša zo strany židov si predstavujem skôr takto (ako spoznávanie Pomazaného v pomazaných), než nejaké oficiálne vyhlásenie proklamované všetkými židovskými skupinami. Myslím si, že prijímaním konkrétnych kresťanov, židia prijímajú aj samotného Ježiša.

Je pravda, že takto priateľsky nie sú ku kresťanom naklonení všetci židia a možno ani väčšina nie. Platí to najmä o ultraortodoxných, ktorí, ako sa z ich prejavov zdá, kresťanmi pohrdajú. O tom by vedeli hovoriť najmä rehoľné sestry.

Ježiš Kristus však túto identifikáciu s nami berie veľmi vážne. Keď Ša- vol prenasleduje kresťanov, tak mu

Múr nárekov

nehovori: prečo prenasleduješ kresťanov, mojich učeníkov, ale hovorí, prečo mňa prenasleduješ? (porov. Sk 9, 4 - 5) Myslím si, že aj my by sme mali to, ako sa Ježiš s nami identifikuje, brať vážne a v prijímaní nás by sme mali vidieť znamenie prijímania Ježiša Krista zo strany židov. Rozhodne ako kresťania musíme cítiť zodpovednosť za to, ako svojím životom predstavujeme Ježiša. Predpokladám, že židia by sa takémuto chápaniu prijímania kresťanov začudovali. Isté však je, že svet s takým množstvom rozličných kultúrnych skupín čaká na mesiáša, ktorý by vniesol do neho partnerský dialóg. Základom spolužitia je komunikácia. Myslím si, že je to úloha nás kresťanov - byť „telom“, resp. sprítomnením Mesiáša (Ef 1,10; Kol 1,20).

Máš ešte inú osobitne silnú skúsenosť, ktorú by si tu chcel predstaviť?

Veľmi ťažko je to zhustiť do pár slov. Je to viacero oblastí, ktoré by si vyžadovali viac času a hlbšiu analýzu. Celkovo možno povedať, že dialóg so židmi, ale i rôznymi kresťanskými spoločenstvami, je pre nás veľmi, veľmi obohacujúci. Môžu byť v mnohom ohlade pre nás podnetom k tomu, aby sme sa obohatili prvkami, ktoré sú v ich liturgii alebo spiritualite výraznejšie ako u nás. Na druhej strane nám pomáhajú jasnejšie vidieť pozitívne i negatívne stránky nášho života.

Spomeniem konkrétnu vec: uvedomil som si, že v našej liturgii prevažujú prosby. Eucharistia znamená vzdávanie vďaky, no my v nej viac prosíme ako ďakujeme. Tak isto je veľmi viazaná na nemenné formulácie. Myslím si, že by našej liturgii prospelo, keby predsedajúci mohol aktu-

Golgota v Bazilike Zmŕtvychvstania (Svätý hrob). Je v správe Gréckej ortodoxnej cirkvi.

Nepokoje v Jeruzaleme

Sprievod na Kvetnú nedeľu

Židovská synagóga

alizovať modlitbu dňa, modlitbu nad obetnými darmi alebo aj modlitbu po prijímaní tak, aby zostúpila z nadčasových fomulácií do konkrétosti života. Ak kňazi počas teologických štúdií nezískajú kompetenciu sformulovať krátku modlitbu, ktorá by vyjadrovala vieru Cirkvi, musíme si položiť vážne otázky ohľadom ich formovania, ale aj ohľadom samotnej liturgickej reči. Náš život, o ktorý Bohu i nám ide, je vždy vyvážením tradície a prispôbenia sa súčasnosti. Náš spôsob slávenia liturgie mi v porovnaní so židovským alebo mešianskym pripadal často veľmi technický, chladný a málo osobný.

Páčilo sa mi, že pri určitých príležitostiach, napríklad na Kvetnú nedeľu, sa viaceré kresťanské spoločenstvá dokázali stretnúť na spoločnej slávnosti. Keď mal na Zelený štvrtok v Bazilike zmŕtvychvstania a v Božom hrobe liturgiu jeruzalemský patriarcha, videl som tam aj členov niektorých iných kresťanských cirkví. Je to však zložité. Niektoré cirkvi sa len veľmi ťažko otvárajú pre spoluprácu. Pre niektorých je Katolícka cirkev doslova mafiou. Ťažkosti vzájomného spolužitia kresťanských cirkví sa najviditeľnejšie prejavujú počas veľkých sviatkov. V bazilikách obyčajne prebieha naraz viacero rozličných liturgii, ktoré sa svojimi spevmi a obradmi vzájomne rušia. Pre prípadných návštevníkov takýto stav vôbec nie je znamením jednoty, ale krajnej intolerancie či neschopnosti spoločne komunikovať a vzájomne sa dohodnúť. Ako som sa dozvedel od priateľov v Jeruzaleme, v druhej polovici augusta sa tam počas dvoch týždňov stretali kresťania z rôznych

kresťanských cirkví na spoločných modlitbách za pokoj. Z ortodoxných cirkví to boli sýrska, arménska, etiópiska, koptská a melchitská; z katolíckych rímska a koptská a z ďalších luteránska a cirkev Škótska. Žiaľ, nasledujúce týždne neprinesli do Izraela pokoj, ale ďalšie početné obete.

Čo by si povedal na záver?

Navštíviť Svätú zem je veľmi silným životným zážitkom. Hoci som o tom nikdy nesníval, zrazu som sa tam ocitol. Pri čítaní mena mesta Jeruzalem v žalmoch som si zrazu uvedomil, že je to mesto, v ktorom práve som. Už to nebolo kdesi „tam“, ale práve „tu“, kde som. Akoby som vstúpil do stránok Písma. Každý deň som prechádzal bránami Jeruzalema. Poďľa možností som však poznával celú krajinu a vstrebával jej pestrosť a rôznorodosť. Uvedomoval som si, že ju v jej hrubých rysoch vidím tak, ako ju videl sám Ježiš. Žiaľ, hovorí o kresťanských pútnických miestach by si vyžadovalo väčší priestor. Aj teraz sa mi v mysli pri čítaní Písma vynárajú

konkrétne miesta, ktoré som navštívil. Čosi z tajomstva viery sa stalo pre mňa viditeľným - „telom“. Chcem za to poďakovať všetkým, ktorí mi to umožnili. Zároveň sa však chcem deliť o všetko to, čo - ako dúfam - zostane pre mňa celoživotným prameňom.

Zhovárал sa: Jozef Kupka SDB

Foto: Ladislav Baranyai

Obyvateľstvo v oblasti Palestíny

Izrael celkovo

5 619 000 obyvateľov

Z toho:

Židia

4 549 500

Arabi a iní

1 069 500

Západný breh Jordánu

1 572 000 prevažne Arabi

Oblasť Gazy

963 000 prevažne Arabi

Bezpečnostný múr oddeľujúci Palestínu od Izraela

Oslavy jubilea saleziánov

PRIATELIA, OSLAVY 80. VÝROČIA PRÍCHODU SALEZIÁNOV NA SLOVENSKO SÚ ZA NAMI. POČAS CELÉHO ROKA SA NÁM PODARILO VYKONAŤ NIEKOĽKO PEKNÝCH AKTIVÍT. PRIPOMEŇME SI ASPOŇ NIEKTORE Z NICH:

PUBLIKÁCIE:

Salezián **Zoltán Schmidt** je autorom hodnotnej publikácie **Dejiny saleziánov na Slovensku**. Ide o sympatické dielo, ktoré mapuje našu saleziánsku históriu. Je bohato ilustrovaná fotografickým materiálom... Konečne máme niečo komplexné o našich dejinách.

Pri príležitosti jubilea vyšli vo vydavateľstve Don Bosco veľmi vzácne spomienky nášho bývalého provinciála **dona Ernesta Macáka: Diagnóza - Blázon pre Krista**. O tom, že môže obohatiť vaše duchovné čítanie niet pochyb.

Milan **Đurica** napísal históriu saleziánov pod Tatrami. Odborne predstavil prvé kontakty Slovákov s donom Boscom, príchod saleziánov na Slovensko a ich pôsobenie v slobodných i totalitných časoch.

Mirko Kysela ponúkol svoje spomienky v publikácii **„Môj život“**. Cez svoje zážitky mapuje históriu saleziánov od päťdesiatych rokov až doteraz.

Časopis **Don Bosco dnes** prinášal pravidelné pohľady do saleziánskej histórie. Jubilejnú číslo prinieslo informácie aj o pototalitných časoch. K jubileu bol vytvorený pekný plagát. Informoval o činnosti saleziánov aj o návšteve nášho hlavného predstaveného **dona Pasqala Cháveza** na Slovensku.

Misijné oddelenie vydalo saleziánsky **Misijný kalendár na rok 2005**. Sú v ňom fotografie saleziánskych misi-

onárov z dávnejších čias a krajín, v ktorých pôsobili.

SPOLOČENSKÉ PODUJATIA:

Seminár **o saleziánskej spiritualite** sa uskutočnil od 19. do 21. augusta 2004. Asi 70 členov Saleziánskej rodiny sa zamýšľalo o „duchovnom“ bohatstve, ktoré zveril Pán Saleziánskej rodine pre dobro mladých a širokých ľudových vrstiev.

Púť vďaky - Deň saleziánskej provincie sa uskutočnil počas Národnej púte v Šaštíne, v dňoch 11. 9. - 12. 9. 2004. Saleziáni i veriaci ďakovali Pánu Bohu za dar saleziánskeho ducha a za tých, ktorí ho prijali... Saleziáni si obnovili svoje zasvätenie a provinciu zverili do rúk Panny Márie.

Koncert šaštínskeho gymnázialneho zboru Cantica Nova Secunda a jeho hostov sa uskutočnil 3. októbra v Šaštíne. Vďaka zakladateľovi a dirigentovi zboru Mgr. Jánovi Schultzovi a učinkujúcim za krásny umelecký zážitok.

Myšlienka jubilea sa niesla na: festivale **Lumen**, koncom júla sa do okolia Turína vybrali na **Púť po stopách Dominika Sávia** štyri autobusy mladých ľudí z celého Slovenska, pri príležitosti jubilea bola vytvorená **misijná výstava**. Putovala po Slovensku a mala veľký úspech.

Vyvrcholenie jubilea bolo počas návštevy **hlavného predstaveného saleziánov dona**

Pascuala Cháveza v dňoch 12. - 15. novembra 2004. Program návštevy bol rozdelený na niekoľko etáp. Došlo k stretnutiu s jednotlivými členmi Saleziánskej rodiny, s veriacimi a mladými v Košiciach a Bratislave, s otcom arcibiskupom Jánom Sokolom, vatikánskym nunciom Mons. Nowackim i predsedom SNR Pavlom Hrušovským. Celá návšteva je bohato dokumentovaná obrazovým /video, foto/ materiálom.

MÉDIÁ

(STV, Slovenský rozhlas, rádio Lumen, Katolícke noviny, TA3, TASR) prinášali o jubileu pravidelné informácie.

Počas celého roka sme ďakovali Pánovi v liturgii hodín za všetko, čo nám dal. Patrí sa neprestávať a ďakovať Pánu Bohu za obsiahnuté milosti v tomto roku. Tvoria základ, aby sme s radostnou dôverou vykročili v ústrety okrúhlemu stému výročiu.

Zdraví Jozef Luscoň.

Foto: Milan Klenovič

DOBRODINCI

Všetkým dobrodincom, ktorí svojimi finančnými príspevkami a modlitbami podporili vydávanie časopisu Don Bosco dnes i celé saleziánske dielo na Slovensku, vyjadrujeme úprimnú vďačnosť a vyslovujeme Pán Boh zaplať.

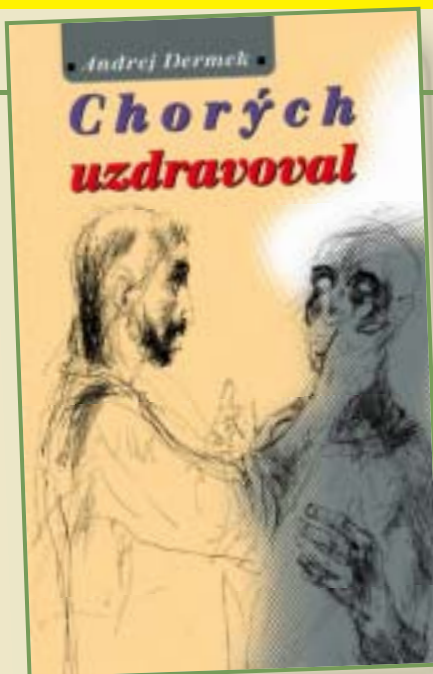
S našimi dobrodincami sa duchovne spájame každú sobotu ráno, kedy za nich redaktor časopisu slúži svätú omšu a pamätáme na nich v modlitbách.

Ak si objednáte z nášho časopisu ľubovoľný titul, poskytneme vám zľavu **10 %** z uvedenej ceny.

Chorých uzdravoval **Andrej Dermek**

Autor knihy uvažuje o postoji Krista, Vykupiteľa človeka, ktorý uzdravoval a liečil každý duchovný, telesný i duševný neduh. Zároveň obracia pozornosť na súčasnosť – aj dnes totiž potrebujeme Kristovo uzdravenie z nemoty, slepoty, otupenosti srdca... Kniha ponúka širší pohľad na niektoré evanjeliové state, je vhodná na rozjímanie aj osobné uvažovanie.

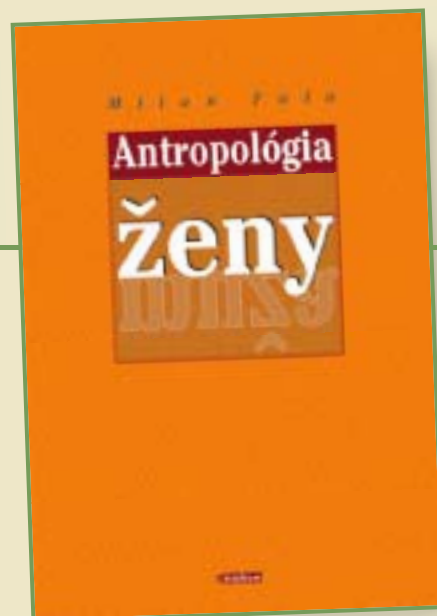
144 str., brož., cena **119,-** Sk

Antropológia ženy **Milan Fula**

Veríme, že toto jedinečné dielo, ktoré v doterajšej literatúre k danej otázke nemá seberovné, prinesie nové, vzácne, už dlho očakávané impulzy k myšlienkovému prehĺbeniu témy muža a ženy.

286 strán, brož., cena **265,-** Sk

CD – Niekedy stačí jeden slnečný lúč **Bruno Ferrero**

Zdramatizované príbehy z rovnomennej knihy Niekedy stačí jeden slnečný lúč – na spôsob rozhlasových hier, podfarbené hudbou a zvukovými efektmi. Precízne prepracovaný scenár a dramaturgia dávajú príbehom živú formu a možnosť zastaviť sa a prehodnotiť hodnoty vo svojom živote. Sú to príbehy pre potešenie ducha a mysle.

73 min., cena **199,-** Sk

O b j e d n á v k a

Meno a priezvisko

Ulica a číslo.....

Obec..... PSČ

Podpis/pečiatka.....

názov knihy

počet kusov

K zásielke účtujeme poštovné

